

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง “การกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด: ศึกษาเฉพาะกรณีเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต 7 จังหวัดเชียงใหม่” ผู้ศึกษาได้นำแนวคิดทฤษฎี และรวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาใช้ในการศึกษาดังนี้

1. ทฤษฎีการควบคุมตนเอง หรือ Self-control Theory
2. ทฤษฎีความผูกพันทางสังคม (Social Bond Factor)
3. ความบีบคั้น หรือความกดดันทางสังคม (Strain Factor)
4. แนวคิดเกี่ยวกับสาเหตุการกระทำผิด
5. แนวคิดเกี่ยวกับการน่านโยบายไปปฏิบัติ
6. นโยบายและแนวทางการปฏิบัติของศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต 7 จังหวัดเชียงใหม่
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
8. กรอบแนวคิดการวิจัย

2.1 ทฤษฎีการควบคุมตนเอง หรือ Self-control Theory

ไมเคิล อาร์ กอทเฟรดสัน (Michael R. Gottfredson) และเทรวิส เฮิร์ชชี (Travis Hirschi) ได้สร้างทฤษฎีทั่วไปของอาชญากรรม (A General Theory of Crime) ในปี ค.ศ. 1990 เป็นการอธิบายการควบคุมตนเอง (Self-control) ที่มีผลต่อการก่ออาชญากรรม

กอทเฟรดสัน และเฮิร์ชชี ให้ความหมายอาชญากรรมว่า “การกระทำด้วยกำลังหรือการฉ้อโกงในการแสวงหาความสนใจของตนเอง” (Acts of force or fraud undertaken in pursuit of self interest) ผู้ที่มีการควบคุมตนเองต่ำมีโอกาสจะกระทำผิดหรือก่ออาชญากรรมได้สูง การควบคุมตนเองไม่ได้หมายความว่า พฤติกรรมของตัวเองถูกกำหนด และผู้ที่มีการควบคุมตนเองต่ำนอกจากจะมีแนวโน้มในการก่ออาชญากรรมสูงแล้วยังมีการกระทำอื่นๆ ที่เบี่ยงเบนและเสี่ยงสูงด้วย เช่น การดื่มสุรา เสพยา สูบบุหรี่ การพนัน แสวงหาความตื่นเต้น ใช้จ่ายอย่างไม่ฉลาด เป็นต้น

เขาไม่รู้สึกละอายต่อการกระทำเบี่ยงเบนและเสี่ยงเช่นนั้น ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวมีความสัมพันธ์กับการก่ออาชญากรรมอย่างใกล้ชิด (Siegel, Welsh, and Senna, 2006 อ้างในสุริย์ กาญจนวงศ์, 2549:14)

ก๊อทเฟรดสัน และเฮิสชี่ อธิบายว่าการมีการควบคุมตนเองต่ำ ได้แก่ ลักษณะต่อไปนี้คือ

1. กระตุนง่าย (Impulsive)
2. ชอบการเสี่ยง (Risk - taker)
3. ไม่คงที่และไม่มีจุดขึ้น (Unstable and unfocused)
4. ไม่อดทน (Impatient)
5. เอาตนเองเป็นศูนย์กลาง (Self - centered)

บทบาทของพ่อแม่เป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญของการขัดเกลาทางสังคมต่อเด็ก สิ่งที่เป็น การเลี้ยงดูถูกแบบผิดๆ ได้แก่

1. พ่อแม่ไม่ดูแลเอาใจใส่ต่อลูก
2. พ่อแม่ไม่มีเวลาสำหรับลูก
3. พ่อแม่ไม่ได้คำนึงว่าพฤติกรรมของลูกไม่เหมาะสม
4. พ่อแม่ไม่ลงโทษลูก

กล่าวได้ว่าทฤษฎีนี้เป็นทฤษฎีในเชิงบูรณาการ ที่เป็นการผสมผสานทฤษฎีทางด้าน Biology, Psychology และ Sociology เข้าด้วยกัน ซึ่งแตกต่างไปจากทฤษฎีอื่นๆ นอกจากนั้นการนำ ทฤษฎีนี้ไปบูรณาการร่วมกับทฤษฎีอื่นๆ ซึ่งเป็นการบูรณาการในลักษณะที่ใช้ทฤษฎีนี้เป็น แกนกลางในการผสมผสาน อย่างเช่นการศึกษาวิจัยของ Schreck et al. (2002: 159-180) หรือการ ศึกษาวิจัยของ Longshore et al. (2004) ซึ่งนักวิชาการเหล่านี้ค่อนข้างจะเชื่อว่า Self-control ของ คนเรานั้นพัฒนาขึ้นมาตั้งแต่ช่วงอายุต้นๆ ของชีวิต ตามแนวความคิดของ Gottfredson และ Hirschi (1990) เพราะฉะนั้นปัจจัยหรือทฤษฎีอื่นๆ จึงมาภายหลังการบูรณาการจึงใช้ปัจจัยทางด้าน Self-control เป็นตัวเชื่อมโยงไปสู่ปัจจัยอื่นๆ อย่างเช่น คนที่มี Self-control ต่ำ ก็จะหันเข้าหาเพื่อนที่ กระทำผิด และซึมซับเอาค่านิยมของเพื่อนดังกล่าว และกระทำผิดตามมาในที่สุด(ชาญคณิต ก.สุริยะ มณี, 2552: 24)

โครงสร้างหลักของทฤษฎีการควบคุมตนเองนี้ได้รับความนิยมในแวดวงอาชญาวิทยา เป็นอย่างมาก ตามหลักของทฤษฎีนี้แล้วนั้น ระดับของการควบคุมตนเองของแต่ละบุคคลจะเป็นผล มาจากการดูแลของครอบครัวที่มีต่อบุคคลนั้นๆ ในช่วงประมาณ 10 ปีแรกของชีวิตพ่อแม่มีส่วน สำคัญในการควบคุมดูแลพฤติกรรมของลูกตนเอง, คอยดูแลสอดส่องสถานการณ์ที่ไม่เหมาะสมต่อ เด็กหรือการมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนและการควบคุมที่เหมาะสม, การลงโทษหรือการแนะนำ

พฤติกรรมที่ถูกต้องจะเป็นการสร้างหรือเป็นสาเหตุของการเรียนรู้ในการควบคุมตนเองต่อเด็ก ขณะที่พ่อแม่ที่ไม่สามารถให้เวลาได้อย่างเต็มที่และไม่สามารถให้การดูแลได้ ก็จะส่งผลในทางลบต่อการควบคุมตนเองของเด็กเช่นกัน สิ่งที่ทฤษฎีการควบคุมตนเองถือว่าแตกต่างจากทฤษฎีอาชญาวิทยาอื่นๆ คือ เป็นการกล่าวถึงระดับของลักษณะส่วนบุคคลที่สำคัญในการตอบสนองต่อการเข้าร่วมในอาชญากรรมและพฤติกรรมต่อต้านสังคมอื่นๆ โดยในระดับลักษณะของส่วนบุคคลนี้จะสามารถคงอยู่ต่อไปเรื่อยๆ ได้ซึ่งมีผลต่อการสร้างความสัมพันธ์ของการเกิดอาชญากรรมเช่น การมีความสัมพันธ์กับเพื่อนที่กระทำความผิด Gottfredson และ Hirschi มองว่าสิ่งเหล่านี้เป็นผลมาจากการควบคุมตนเองการควบคุมตนเองต่ำ และจะส่งผลต่อการเลือกลักษณะสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย การสร้างความสัมพันธ์ต่อบุคคลอื่นๆ ซึ่งจะเป็นการนำไปสู่การเกิดอาชญากรรม (สุรพล พูลน้อย, 2551: 18)

Gottfredson และ Hirschi (อ้างในสุณีย์ กัลยะจิตร, 2549: 21-22) ได้อธิบายถึงรากเหง้าของการควบคุมตนเองของที่ไม่ดีหรือการขาดควบคุมตนเอง มีสาเหตุมาจากการขาดการฝึกอบรมเลี้ยงดูที่ดีในวัยเด็ก (Child rearing practice) พ่อแม่หรือผู้ปกครองเด็กที่ขาดการอบรมเลี้ยงดู การดูแลเอาใจใส่ ไม่มีการลงโทษห้ามปรามเมื่อเด็กกระทำความผิดหรือมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนเหล่านี้ จะทำให้เด็กขาดการควบคุมตนเอง (Lack of self-control) ในที่สุด เด็กที่ขาดการใกล้ชิด ผูกพันกับพ่อแม่ รวมถึงเด็กที่ขาดการดูแลเอาใจใส่จากพ่อแม่ หรือเด็กที่มีพ่อ-แม่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนหรือประกอบอาชญากรรมเหล่านี้จะส่งผลต่อการพัฒนา Self-control ของเด็กตามไปด้วย การพัฒนา Lack of self-control นั้นจะพัฒนาไปเรื่อยๆ อย่างไม่หยุดยั้ง (Gibbs and Giever, 1995) Low self-control นั้นจะพัฒนาขึ้นตั้งแต่ช่วงต้นๆ ของชีวิต (Early in life) และจะยังคงมีต่อไปเรื่อยๆ ไปจนถึงวัยผู้ใหญ่ (Agnew, 1994) ดังนั้น Gottfredson และ Hirschi จึงได้นำเสนอสิ่งที่พ่อแม่ควรจะต้องทำในการเลี้ยงดูบุตรเพื่อให้เด็กมีการพัฒนาทักษะทางด้านการควบคุมตนเอง ซึ่งมีด้วยกัน 3 ประการ คือ

1. การติดตามพฤติกรรมของเด็ก
2. การระบุให้เด็กรู้ว่าพฤติกรรมนั้นคือพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนเมื่อเกิดพฤติกรรมเหล่านั้นขึ้นแล้วและ
3. มีการลงโทษเมื่อเกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบนขึ้น

นอกจากนี้ Gottfredson และ Hirschi กล่าวไว้อีกประเด็นหนึ่งซึ่งชัดเจนว่า การควบคุมตนเองต่ำนั้น ไม่ได้เป็นผลมาจากการฝึกฝนสั่งสอน หรือจากสภาพแวดล้อมทางสังคม แต่ลักษณะต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์กับการควบคุมตนเองต่ำนั้นจะเป็นผลของการแสดงออกจากการขาดสารอาหาร, การควบคุมทางจิตใจ การฝึกฝน หรืออีกนัยหนึ่งก็คือการควบคุมตนเองได้หรือไม่ นั่นไม่ได้เกิดจากพฤติกรรมการเรียนรู้แต่อย่างใด (อังสนา ฉายศิริ, 2551: 35)

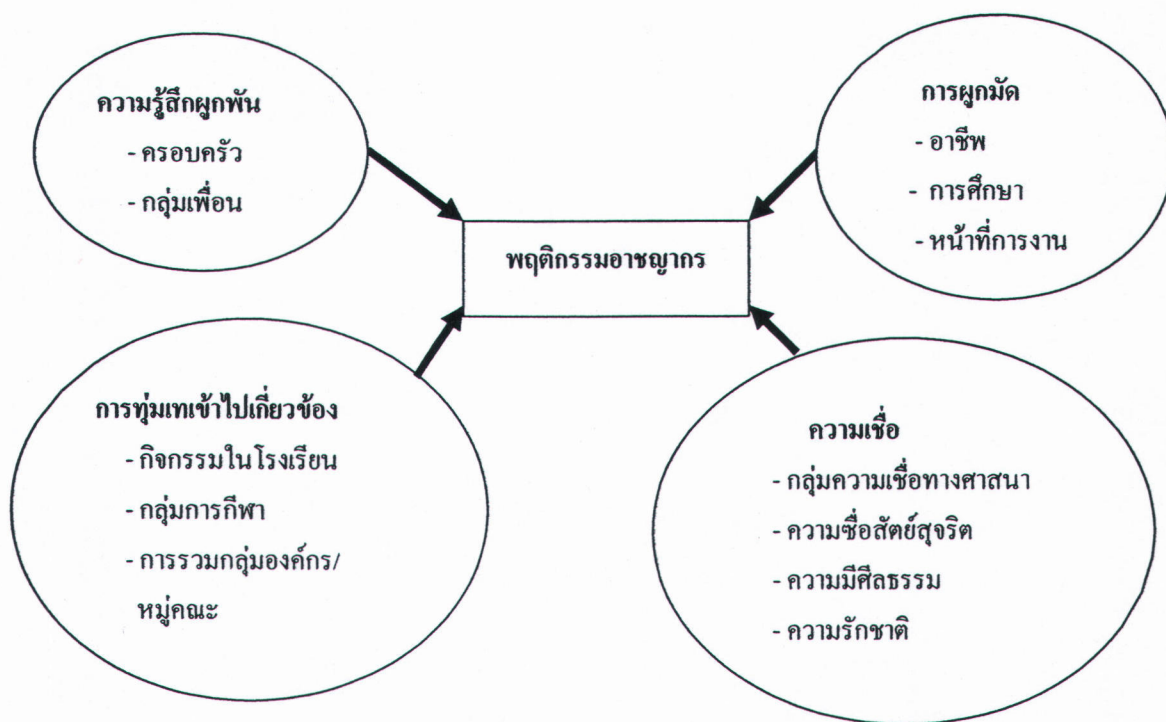
โดยสรุปทฤษฎี General theory of crime ของ Gottfredson และ Hirschi จากการศึกษาของ ผศ. ดร.ชาญคณิต ก.สุริยะมณี คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล พบว่าเป็นทฤษฎีในเชิงบูรณาการในกลุ่มของ Latent trait theory และเป็นทฤษฎีที่มุ่งความสนใจไปที่ Self-control โดยเฉพาะ Low self-control โดยส่วนใหญ่และทฤษฎีนี้จะเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า Self-control theory โดยที่ Gottfredson และ Hirschi เห็นว่าคนที่มี Low self-control หรือ Lack of self-control จะเป็นคนที่มีบุคลิกภาพแบบ Impulsive คือ เป็นคนที่ไม่ใส่ใจต่อความรู้สึกของคนอื่น ชอบใช้แรงกายมากกว่าการใช้ความคิด เป็นคนชอบเสี่ยง ขาดการมองการณ์ไกล ชอบใช้ภาษากายมากกว่าภาษาพูด เน้นเหตุการณ์เฉพาะหน้า ขาดความขยับขานแข็งเป็นคนที่เห็นियวๆ เหล่านี้ดังกล่าวมาแล้ว แม้ Gottfredson และ Hirschi จะเห็นว่าคนที่มี Low self-control จะแสดงมาในรูปแบบของบุคลิกภาพแบบ Impulsive และบุคลิกภาพแบบอื่น ๆ ดังกล่าวมาแล้วก็ตาม แต่ Larry Siegel กลับมองว่าบุคลิกภาพดังกล่าวก็คือ Latent trait ที่ฝังรากลึกและมีพัฒนาการมาตั้งแต่เด็กๆ บุคลิกภาพดังกล่าวนี้เริ่มพัฒนาขึ้นตั้งแต่เด็ก และมีผลสืบเนื่องมาถึงปัจจุบัน (ชาญคณิต ก.สุริยะมณี, 2551: 54-55)

2.2 ทฤษฎีความผูกพันทางสังคม (Social Bond Factor)

ทฤษฎีควบคุมที่นับได้ว่าได้รับการยอมรับมากที่สุดในวงการอาชญาวิทยา ก็คือทฤษฎีความผูกพันทางสังคม (Social bond theory) ของทราวิส เฮอร์ช (อ้างในปริทรรศน์ แสงทองดี, 2550: 16)

เฮอร์ช กล่าวว่าไม่มีความจำเป็นต้องอธิบายแรงจูงใจหรือแรงกระตุ้นของพฤติกรรมอาชญากรรม เนื่องจากมนุษย์เป็นสัตว์โลกที่มีความสามารถโดยธรรมชาติที่จะประกอบอาชญากรรมอยู่แล้ว โดยเฮอร์ชได้นำเสนอทฤษฎีควบคุมโดยมีใจความสำคัญว่า บุคคลที่มีความผูกพันกับองค์กรหรือกลุ่มในสังคม ซึ่งได้แก่ ครอบครัว โรงเรียน และเพื่อนฝูง มักจะมีแนวโน้มที่จะไม่ประกอบอาชญากรรม หลักการสำคัญของทฤษฎีนี้ คือ พันธะทางสังคมหรือความผูกพันทางสังคม (Social bond) ที่เฮอร์ชได้แบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ ความผูกพัน (Attachment) ข้อผูกมัด (Commitment) การเข้าร่วม (Involvement) และความเชื่อ (Belief)

ทฤษฎีนี้มีสมมติฐานว่า “บุคคลที่มีความผูกพันทางสังคมน้อย จะมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมอาชญากรรม” ดังแผนภาพที่ 1 ซึ่งได้อธิบายสาเหตุของพฤติกรรมอาชญากรรมตามทฤษฎีของเฮอร์ช



แผนภาพที่ 1 อธิบายสาเหตุของพฤติกรรมอาชญากรรมตามทฤษฎีของเฮอรัซซี

องค์ประกอบของความผูกพันทางสังคมมี 4 ประการ คือ

1. ความผูกพัน (Attachment) หมายความว่า การที่บุคคลมีความผูกพันหรือความรักใคร่กับบุคคลอื่น หรือมีความสนใจกับความรู้สึนึกคิดของบุคคลอื่น ซึ่งความผูกพันนี้เป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญที่สุดที่จะทำให้บุคคลมีพัฒนาการการยอมรับค่านิยมและบรรทัดฐานของสังคมส่งผลให้บุคคลสร้างความรู้สึที่จะควบคุมตนเองให้เป็นบุคคลที่ดีในสังคม ดังนั้นความผูกพันจึงเป็นองค์ประกอบด้านอารมณ์ หรือด้านความรักของพันธะหรือสัญญาผูกมัดที่บุคคลมีต่อสังคม

2. ข้อผูกมัด (Commitment) หมายความว่า การที่บุคคลผูกมัดกับการดำเนินชีวิตตามทำนองคลองธรรมของสังคม กล่าวคือ ได้ศึกษาเล่าเรียนเพื่อที่จะประกอบอาชีพที่สุจริต และเพื่อที่จะได้ประสบความสำเร็จในชีวิต ซึ่งจะส่งผลให้บุคคลไม่ย่อกรกระทำผิดกฎหมาย เนื่องจากจะเป็นการเสี่ยงต่อการสูญเสียความสำเร็จในชีวิต ดังนั้นข้อผูกมัดจึงเป็นองค์ประกอบด้านความมีเหตุผลของพันธะหรือสัญญาผูกมัดที่บุคคลมีต่อสังคม

3. การเข้าร่วม (Involvement) หมายความว่า การที่บุคคลได้เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของสังคมเป็นเหตุให้บุคคลถูกจำกัดเวลาที่จะไปประกอบอาชญากรรม เนื่องจากเวลาส่วนมาก ได้ถูกใช้

ไปกับกิจกรรมของสังคม ดังนั้นการเข้าร่วมจึงเป็นองค์ประกอบด้านกิจกรรมของพันธะหรือสัญญาผูกมัดที่บุคคลมีต่อสังคม

4. ความเชื่อ (Belief) หมายความว่า ระดับของความเชื่อถือที่บุคคลมีต่อค่านิยมและบรรทัดฐานของสังคม หากบุคคลมีระดับความเชื่อต่อค่านิยมและบรรทัดฐานในสังคมสูงก็จะมีแนวโน้มที่จะไม่กระทำผิดกฎระเบียบของสังคม ดังนั้นความเชื่อจึงเป็นองค์ประกอบด้านจริยธรรมของพันธะหรือสัญญาผูกมัดที่บุคคลมีต่อสังคม

2.3 ทฤษฎีเกี่ยวกับกระบวนการทางสังคม (Social Process Theory)

ทฤษฎีกระบวนการทางสังคมเชื่อว่า คนไม่ว่าจะเป็นคนเชื้อชาติใด ชนชาติ หรือเพศใดต่างมีศักยภาพอาจเป็นอาชญากรได้ทั้งสิ้น คนจนมีปัญหาทางเศรษฐกิจสูงได้รับการดูถูก การศึกษาน้อย และมีครอบครัวที่แตกสลาย จึงมีโอกาสมิมีความสามารถในการประกอบอาชญากรรมสูง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ การจัดเกลาทางสังคม ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งไม่ว่าจะอยู่ในชนชั้นใดเพราะหากได้รับการจัดเกลาไปในทางที่ดีแล้วบุคคลจะมีโอกาส หรือศักยภาพในการกระทำผิดน้อยลงด้วย

ดังนั้น ทฤษฎีกระบวนการทางสังคมเป็นทฤษฎีที่อธิบายถึง สาเหตุของพฤติกรรมอาชญากรของบุคคล หรือกลุ่มบุคคลว่า มีกระบวนการอย่างไรที่ส่งผลให้เขากลายเป็นอาชญากร หรือมีพฤติกรรมอาชญากร (Criminal Behavior) โดยเป็นทฤษฎีที่อธิบายเกี่ยวกับกระบวนการทางสังคม ที่เป็นสาเหตุของการเกิดอาชญากรรม คือทฤษฎีจัดเกลาทางสังคม (Socialization Theory) และทฤษฎีการควบคุมทางสังคม (Social Control Theory)

1) ทฤษฎีจัดเกลาทางสังคม (Socialization Theory) มนุษย์เป็นสัตว์สังคมที่ต้องอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม ชุมชน และสังคม โดยในการอยู่ร่วมกันนั้นมนุษย์ต้องมีกฎ กติกา ตลอดจนวัฒนธรรมแบบแผน ในการดำเนินชีวิตของตนซึ่งจะแตกต่าง หรือคล้ายคลึงกันตามการถ่ายทอดอบรม สั่งสอน และการเรียนรู้ การจัดเกลาทางสังคม (Socialization) จึงเป็นกระบวนการที่สังคมหรือกลุ่มถ่ายทอด หรือสั่งสอนทั้งโดยตรงและทางอ้อม ให้สมาชิกของกลุ่มได้เรียนรู้และนำเอาระเบียบกฎเกณฑ์ ความประพฤติ ค่านิยมต่างๆ ที่กลุ่ม หรือสังคมได้กำหนดไว้เป็นระเบียบความประพฤติ และความสัมพันธ์ของสมาชิกในกลุ่มหรือสังคม

การจัดเกลาทางสังคม มีบทบาทต่อบุคคลตั้งแต่เกิดจนตาย แต่อัตราในการเรียนรู้ในแต่ละช่วงอายุจะไม่เท่ากัน ยิ่งบุคคลมีอายุมากขึ้นและใช้ชีวิตในกลุ่มเดิมการเรียนรู้จะยิ่งน้อยลงในส่วนของการที่มิมีบทบาทในการจัดเกลาทางสังคม 4 ดังนี้

1) ครอบครัว มีบทบาทในการจัดเกลาทางสังคมของบุคคลทั้งทางตรงและทางอ้อมในทางตรงได้แก่ การอบรมสั่งสอนด้วยวาจา เพื่อให้รู้ว่าการกระทำสิ่งใดถูกต้องเหมาะสมซึ่งอาจทำ

อย่างเข้มงวดกวดขัน หรือให้เสรีภาพโดยจะคอยเป็นผู้ให้คำแนะนำเท่านั้นในทางอ้อม ได้แก่ พฤติกรรมความสัมพันธ์ของคนในครอบครัว ซึ่งแสดงออกมาในสถานการณ์ต่างๆ ในแนวทางในการจัดการกับปัญหา รูปแบบการดำเนินชีวิต เป็นต้น ครอบครัวจึงถือเป็นสถาบันแรกทางสังคมที่มีหน้าที่ถ่ายทอดวัฒนธรรม ค่านิยมต่างๆ รวมทั้งกล่อมเกลากิจกรรมแก่สมาชิกในครอบครัวให้เป็นไปตามไปตามบทบาท และบรรทัดฐานของสังคม

2) **กลุ่มเพื่อน** ประกอบด้วยบุคคลที่มีอายุและฐานะทางสังคมทัดเทียมกันซึ่งมีความสำคัญอย่างมากต่อการจัดกลาทางสังคมในทางอ้อมของบุคคล กล่าวคือ มีผลในการช่วยถ่ายทอดคุณค่า และระเบียบกฎเกณฑ์ต่างๆ ที่สังคมยอมรับหากกลุ่มเพื่อนสนับสนุนบรรทัดฐานเหล่านี้ เช่น ความซื่อสัตย์ ความกล้าหาญ เป็นต้น ในทางตรงกันข้ามกลุ่มเพื่อนอาจเป็นแรงผลักดันให้บุคคลกระทำในสิ่งที่ผิดไปจากบรรทัดฐานทางสังคมได้เช่นกัน เช่น การใช้ยาเสพติด การเสพยาเสพติด เป็นต้น

3) **โรงเรียน** เป็นสถาบันการศึกษาอย่างเป็นทางการ ซึ่งเป็นสถาบันที่สำคัญที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ค่านิยม ความคิด ความเชื่อของบุคคล กล่าวคือ การศึกษาช่วยพัฒนาความรู้ความสามารถ ทัศนคติ และพฤติกรรมต่างๆ ซึ่งมีคุณค่าทางบวกต่อสังคมโดยเฉพาะในปัจจุบันโรงเรียนมีความใกล้ชิดกับบุคคลมากขึ้น เนื่องจากช่วงระยะเวลาในการให้การศึกษาแก่บุคคลยาวนานมากขึ้นกว่าเดิม คือเด็กเริ่มเข้าโรงเรียนตั้งแต่ อายุ 2-3 ขวบจนถึงระดับอุดมศึกษา โรงเรียนจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการจัดกลาบุคคลให้มีพฤติกรรมที่เหมาะสมตามความคาดหวังของสังคม

4) **กลุ่มอาชีพ** เมื่อบุคคลผ่านพ้นการศึกษาจากโรงเรียนต้องเริ่มประกอบอาชีพเลี้ยงดูตนเองต่อไป และจะต้องพบหรืออยู่ร่วมกับเพื่อนร่วมงานตามแต่ละอาชีพของตน รวมทั้งต้องเรียนรู้ถึงพฤติกรรม ค่านิยม ทัศนคติของกลุ่มหากต้องการอยู่ในกลุ่มนั้น ซึ่งเป็นสมาชิกในกลุ่มอาชีพใดอาชีพหนึ่ง เป็นเวลานาน อาจทำให้พฤติกรรม ทัศนคติ และความต้องการของชีวิตแตกต่างไปจากที่เคยได้รับการจัดกลาอบรมมาในตั้งแต่ในระดับต้นของชีวิตได้

5) **สื่อมวลชน** ถือว่ามีบทบาทต่อชีวิตประจำวันของบุคคลเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะสังคมที่มีความเจริญทางด้านเศรษฐกิจและสังคม สื่อมวลชนเป็นแหล่งจัดกลาทางสังคมทั้งทางตรงและทางอ้อม อย่างมีคุณค่า และมีโทษด้วยสื่อมวลชน จึงเป็นแหล่งที่ให้สาระและข่าวสารเพื่อประโยชน์แก่การดำรงชีวิตการตัดสินใจ และการคาดหวังต่อชีวิตของบุคคล

6) **ศาสนา** มีหน้าที่หลัก 2 ประการคือ หน้าที่ต่อบุคคลและหน้าที่ต่อสังคม ศาสนาสอนองความต้องการส่วนตัวของบุคคลในด้านการอยากรู้อยากเห็น การแสวงหาสิ่งที่เป็นสาระในชีวิต หน้าที่ ทางสังคม ศาสนามีหน้าที่ในการจัดกลาทางสังคมช่วยให้บุคคลมีการเรียนรู้ เพื่อสามารถ



สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ	
ห้องสมุดงานวิจัย	
วันที่.....	17 08 2555
เลขทะเบียน.....	247692
เลขเรียกหนังสือ.....	

ปรับตัวให้สอดคล้องกับบรรทัดฐาน และค่านิยมของสังคม และช่วยให้บุคคลมีอุดมคติในการดำเนินชีวิต

สรุป การขัดเกลาทงสังคม เป็นกระบวนการที่ทำให้มนุษย์ที่เป็นสมาชิกหน่วยหนึ่งในชุมชนและสังคมได้อย่างสอดคล้องกับบรรทัดฐานที่สังคมคาดหวังไว้ โดยผ่านสถาบันต่างๆ ทั้งเริ่มตั้งแต่ครอบครัวที่มีความใกล้ชิดกับมนุษย์มากที่สุด กลุ่มเพื่อน โรงเรียน กลุ่มอาชีพ สื่อมวลชน และศาสนา ซึ่งการขัดเกลาทงสังคมจะส่งผลให้คนมีพฤติกรรม ทศนคติ ค่านิยม ตลอดจนวัฒนธรรมทางด้ำนบวก และด้ำนลบได้

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับสาเหตุการกระทำผิด

ในเรื่องของสาเหตุการกระทำผิดนั้น นักวิชาการแต่ละสาขาวิชา ต่างก็มีมุมมองที่มาของสาเหตุตามแนวทางที่ตนศึกษา บ้างก็มองว่ามีสาเหตุมาจากความบกพร่องทางร่างกายและจิตใจ, สิ่งแวดล้อมภายนอกของเด็กและเยาวชน หรือการเลี้ยงดูจากครอบครัว เป็นต้น แต่ในทางอาชญาวิชยานั้น เห็นว่าสาเหตุการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนมาจากสาเหตุปัจจัยหลายปัจจัย (Multiple causation) ผสมผสานกัน ซึ่งสรุปได้ ดังนี้ (ประหยัด พวงจำปา, 2549: 43-46)

ก. สาเหตุจากตัวผู้กระทำผิดเอง

- พันธุกรรม หรือ สิ่งที่เกิดตัวมาตั้งแต่เกิด ได้รับถ่ายทอดมาจากพ่อแม่ เช่น โรคปัญญาอ่อน ความบกพร่องทางบุคลิกภาพ เช่น ดาบอดสีโรคเกี่ยวกับเลือดบางชนิด ที่ทำให้เด็กรู้สึกตัวว่าบกพร่อง ทำให้เกิดความแปรปรวนทางจิต และอาจจะประกอบอาชญากรรมได้

- ความพิการและโรคภัยไข้เจ็บ โรคบางอย่างอาจก่อให้เกิดความพิการทั้งทางร่างกายและทางจิตใจได้ เช่น พวกระบบประสาทพิการ มาลาเลียขึ้นสมอง หรือ ไทรอยด์ทำให้เด็กหรือเยาวชนเกิดความรู้สึกไม่สมประกอบ มีปมด้อย และอาจแสดงพฤติกรรมบางอย่างเป็นการชดเชยซึ่งรวมถึงการกระทำผิดด้วย

- ภาวะแห่งจิต เยาวชนนั้นมีภาวะทางจิตใจแตกต่างออกไปจากผู้ใหญ่เพราะยังไม่ถึงวุฒิภาวะ โดยเฉพาะเยาวชนที่ยังอยู่ในช่วงวัยรุ่นที่มีอารมณ์รุนแรง ฉุนเฉียวคะนอง มีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายและฮอร์โมนที่ส่งผลต่อจิตใจ อารมณ์ ซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหาต่างๆทางสังคมได้

- ประสบการณ์อันเจ็บปวดทางจิตใจ เช่น การถูกล่วงละเมิดทางเพศและการทารุณกรรม

- สัจชาติญาณ คือ พฤติกรรมที่เกิดขึ้นเองโดยไม่มีการสั่งสอนหรืออบรมให้ เช่น ความอยากรู้อยากเห็น การเผชิญภัย กามารมณ์ เป็นต้น

- **สติปัญญา** บุคคลแต่ละคนย่อมมีสติปัญญาแตกต่างกันออกไป ผู้ที่มีระดับสติปัญญาดำอาจตกเป็นเหยื่อของความชั่วร้าย ไม่ทันคนจนถูกชักจูงให้กระทำในสิ่งที่ผิดกฎหมาย นอกจากนี้ยังพบว่า ระดับสติปัญญาที่ต่ำมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมอาชญากรรมบางลักษณะ โดยเฉพาะการกระทำความผิดทางเพศ

- **การศึกษา** จากสถิติทั่วไปของผู้กระทำผิดปรากฏว่าส่วนใหญ่เป็นเยาวชนที่มีการศึกษาดำ

ข. สาเหตุทางครอบครัว

- ความไม่ปรองดองกันในครอบครัวระหว่างพ่อแม่ที่มีการทะเลาะวิวาทกันบ่อยๆ ทำให้เด็กเกิดความเบื่อหน่ายหรือพัฒนานิสัยที่ก้าวร้าวขึ้นมา พุดจาหยาบคาย ชอบทะเลาะวิวาท

- ครอบครัวที่พ่อหรือแม่หรือทั้งสองคนเป็นโรคประสาทหรือจิตตก จี้นั่น จนลูกทนไม่ได้ ทำให้เด็กขาดความมั่นคงทางอารมณ์ เทียวเตรและก่ออาชญากรรม

- ครอบครัวที่พ่อหรือแม่หรือทั้งสองคนติดการพนัน หรือติดยาเสพติด ไม่มีเวลาเอาใจใส่ลูกๆ นอกจากจะทำให้ลูกขาดความอบอุ่นแล้ว ยังเป็นแบบอย่างที่ไม่ดีอีกด้วย

- ครอบครัวแตกแยก หรือหย่าร้าง

- ครอบครัวที่บิดาหรือมารดาหรือทั้งสองคนถึงแก่กรรม ทำให้เด็กเป็นกำพร้า ต้องอาศัยอยู่ร่วมกับผู้อื่น ถ้าหากมิได้รับความรัก ความอบอุ่นเท่าที่ควร เด็กจะหาทางแสดงออกอย่างอื่น เพื่อทดแทนความรักความอบอุ่นที่ขาดไป

- ครอบครัวที่เข้มงวดเกินไปจนเด็กกระดิกตัวไปไม่ได้ ซึ่งมักเป็นพ่อแม่ที่คาดหวังในตัวลูกมากไป เมื่อไม่ได้อย่างที่ตนคาดหวังก็จะใช้การลงโทษ ซึ่งเป็นแรงผลักดันให้เด็กเกลียดบ้านและหนีออกจากบ้าน

- ครอบครัวที่ขาดระเบียบวินัย หรือตามใจกันมากเกินไปครอบครัวประเภทนี้จะส่งเสริมให้เด็กกระทำความผิดที่ผิดแผกจากมาตรฐานของสังคม เช่น ขอบพกพาอาวุธ หรือเทียวเตร

- ครอบครัวที่มีลูกมากเกินไปจนไม่มีเวลาเอาใจใส่ลูกได้ทั่วถึง

ค. สาเหตุทางเศรษฐกิจ สภาพทางเศรษฐกิจเป็นสาเหตุหนึ่งที่เป็นแรงผลักดันให้เด็กและเยาวชนกระทำความผิด ภาวะทางเศรษฐกิจ อาจแบ่งออกได้ ดังนี้

1) **ภาวะเศรษฐกิจของชุมชน** ภาวะเศรษฐกิจของชุมชนที่เจริญรุ่งเรือง ประชาชนจะได้รับสวัสดิการจากภาครัฐทั้งในรูปแบบของการศึกษา การรักษาพยาบาลและอื่นๆ ที่จำเป็น ประชาชนก็จะอยู่อย่างปกติสุข ไม่จำเป็นต้องประกอบอาชญากรรม แต่ในภาวะเศรษฐกิจของชุมชนที่ยากจน จะเห็นว่าประชาชนมีรายได้น้อย ไม่พอแก่การครองชีพ รัฐไม่สามารถจัดสวัสดิการให้ได้ ทำให้เกิดภาวะความอดอยากอดตาย เด็กต้องดิ้นรนช่วยพ่อแม่ประกอบอาชีพหารายได้ให้ครอบครัว อีกทั้งความเหลื่อมล้ำ

ทางเศรษฐกิจระหว่างคนรวยกับคนจน ทำให้มองเห็นความไม่เป็นธรรมในสังคม และก่อให้เกิดทัศนคติไม่ดีที่นำไปสู่การประกอบอาชญากรรมเกี่ยวกับทรัพย์สิน

2) ภาวะเศรษฐกิจของผู้กระทำผิด ขณะที่หิวโหยไม่มีอะไรกิน ไม่มีที่อยู่อาศัย ฯลฯ ก็ย่อมเป็นสาเหตุผลักดันให้หาทางดิ้นรนเพื่อความอยู่รอดด้วยการประทุษร้ายผู้อื่นในครอบครัวที่ยากจนนั้น ความต้องการขั้นพื้นฐานไม่ได้รับการตอบสนอง เด็กจะเรียนรู้วิธีการมีชีวิตรอดด้วยวิธีการต่างๆ เช่นลักเล็กขโมยน้อย แล้วพัฒนาจนชำนาญและติดเป็นนิสัย

2.5 แนวคิดการนำนโยบายไปปฏิบัติ (Policy Implementation)

1) ความหมายของนโยบายสาธารณะ

ได้มีผู้ให้ความหมายของคำว่า “นโยบาย” ไว้หลายประการ ซึ่งผู้วิจัยขอนำความหมายที่มีความสัมพันธ์กับงานวิจัยมาเสนอไว้ในที่นี้คือ (อ้างจาก เกษชัย ซอประเสริฐ, 2539: 9-14)

Carl J. Friedrich (1963: 70) ที่กล่าวว่า นโยบายคือข้อเสนอที่เป็นแนวทางการดำเนินงานของบุคคล กลุ่มบุคคล หรือรัฐบาลในสภาพแวดล้อมอย่างหนึ่ง เพื่อนำไปสู่เป้าหมายอย่างใด อย่างหนึ่ง

สมบัติ ธำรงธัญวงศ์ (2530: 2) ได้นำความหมายที่นักวิชาการหลายคนกล่าวไว้มาสรุปไว้ว่า นโยบายสาธารณะต้องเป็นกิจกรรมที่กระทำโดยรัฐบาล การตัดสินใจเลือกที่จะกระทำโดยรัฐบาล โดยคำนึงถึงคุณค่าของสังคมเป็นหลัก โดยมุ่งที่จะตอบสนองความต้องการของประชาชน ทินพันธุ์ นาคะตะ (2543: 102) กล่าวว่า นโยบายของรัฐคือ โครงการที่รัฐบาลบัญญัติขึ้น เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการปฏิบัติในการจัดสรรคุณค่าต่างๆ ให้แก่สังคม ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับสถาบันต่างๆ ที่มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายของรัฐบาล รวมถึงกระบวนการต่างๆ ที่จะทำให้นโยบายของรัฐเป็นนโยบายที่ชอบด้วยกฎหมายอยู่เสมอ

กุลธน ธนาพงศธร (2520: 3) ได้สรุปความหมายของนโยบายสาธารณะจากนักวิชาการต่างๆ ไว้ว่า หมายถึง แนวทางกว้างๆ ที่รัฐบาลหนึ่งๆ กำหนดขึ้นล่วงหน้า เพื่อเป็นหนทางชี้แนะให้การกระทำต่างๆ เกิดขึ้นตามมา เพื่อให้บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

นโยบายคือกรอบและเครื่องชี้นำแนวปฏิบัติ เป็นแนวทางในการปฏิบัติหรือตัดสินใจ เพื่อให้การดำเนินการต่างๆ บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยปกติแล้วนโยบายจะถูกประกาศใช้เป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อให้การบริหารจัดการเป็นไปอย่าง มีระบบและเป็นทางการ นโยบายมีหลายระดับแต่ละระดับจะมีขอบเขตครอบคลุมเป้าหมายผู้ที่เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ ผู้ที่ได้รับผลจากการปฏิบัติ และความชัดเจนของนโยบาย นอกจากนั้น นโยบายในระดับต่างๆ ต้องมีความเกี่ยวเนื่องและสอดคล้องกัน

2) การกำหนดนโยบาย (Policy Formulation)

ตัวแบบและทฤษฎีที่ใช้ในการวิเคราะห์การกำหนดนโยบายมีหลายรูปแบบแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับให้ความสำคัญกับปัจจัยพื้นฐานที่เป็นที่มาของนโยบายเหล่านั้น การศึกษาครั้งนี้เลือกใช้กลุ่มแนวทางรัฐศาสตร์ ซึ่งได้แก่ (กรวีร์ ศรีกิจการ, 2541: 20) ตัวแบบเชิงระบบ (System Model)

ตัวแบบนี้อธิบายกระบวนการการกำหนดนโยบายในลักษณะความสัมพันธ์ เช่น โครงสร้างระหว่างปัจจัยทางการบริหารภายในองค์กรกับปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กร เป็นการมองนโยบายในแง่เป็นผลลัพธ์ของระบบการเมืองซึ่งระบบการเมืองก็ได้รับอิทธิพลแรงผลักดันจากสภาพแวดล้อมในรูปของเสียงเรียกร้องและสนับสนุนที่เข้าสู่ระบบเมือง การเรียกร้องนั้นทำให้เกิดผลผลิตคือนโยบายซึ่งจำแนกตัวแปรในตัวแบบ system Model ออกเป็น 4 ประเภท คือ

(1) ปัจจัยนำเข้า (Input Factors) หมายถึง การเรียกร้องหรือแสดงออกซึ่งความต้องการหรือการคัดค้านในเรื่องต่างๆ ของประชาชน หรือผู้ใช้บริการภายนอกองค์กร เพื่อให้องค์กรดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง

(2) กระบวนการตัดสินใจทางการเมืองการบริหาร (Conversion Process) หมายถึง การนำความต้องการของประชาชน หรือผู้ใช้บริการเข้าสู่การตัดสินใจขององค์กร ในขั้นการตัดสินใจนี้อาจเรียกว่าเป็นขั้นตอนของการพัฒนานโยบาย ซึ่งประกอบไปด้วย การริเริ่มนโยบาย การเสนอร่างข้อเสนอสู่ทางเลือกเบื้องต้น การวิเคราะห์เปรียบเทียบ และการตัดสินใจขั้นสุดท้าย

(3) ผลการตัดสินใจ (Output Factor) คือ นโยบายในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

(4) ผลย้อนกลับ (Feed - back) หมายถึง ปฏิกริยาโต้ตอบของประชาชน หรือผู้ใช้บริการภายนอกองค์กร และผลการประเมินผลงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่จะมีอิทธิพลหรือผลกระทบต่อการทบทวนเปลี่ยนแปลงปรับปรุงนโยบายในกระบวนการกำหนดนโยบายต่อไป

3) การนำนโยบายไปปฏิบัติ (Policy Implementation)

3.1 ความหมายและแนวทาง

การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นเรื่องของการศึกษาว่า “องค์กรที่รับผิดชอบสามารถกระตุ้นให้ทรัพยากรทางการบริหารตลอดจนกลไกที่สำคัญทั้งหมดปฏิบัติงานให้บรรลุตามนโยบายที่วางไว้หรือไม่ แค่นั้น เพียงใด” (วรเดช จันทรศร, 2540: 535)

โจนส์ (Charles O. Jones, 1970: 139) ได้ให้ความหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติว่าเป็นกิจกรรมที่มุ่งผลงาน (Program) บรรลุผล ซึ่งกิจกรรม ดังกล่าวมี 3 ประการด้วยกัน คือ

ประการแรก ได้แก่ การตีความ (Interpretation) หมายถึง การแปลความหมายของแผนงานให้เป็นคำสั่งที่ปฏิบัติได้ ประการที่สององค์การ (Organization) หมายถึง การจัดตั้งองค์การและระเบียบวิธีการปฏิบัติเพื่อให้แผนงานบรรลุผล และประการสุดท้าย การปฏิบัติ (Application) ได้แก่ การให้บริการต่างๆ

วอเตอร์ วิลเลียม (อ้างใน อุทัย เลาหิเชียร, 2528: 340) กล่าวว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นการคำนึงถึงความพร้อมขององค์การที่จะนำเอาคนและวัสดุมารวบรวมเป็นหน่วยและจงใจให้คนเอาวัตถุประสงค์ขององค์การไปปฏิบัติในทัศนคติของวิลเลียมก็คือ ผู้ปฏิบัติงานควรจะมีการวิเคราะห์ความหมายที่ชัดเจน ความเฉพาะเจาะจงและความสมเหตุสมผลของนโยบายอย่างถ่องแท้ เพื่อมิให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติ นอกจากนี้ยังควรพิจารณาความพร้อมในเรื่องบุคลากร องค์การ และการจัดการทั่วไป ตลอดจนการกำหนดรูปแบบของการบริหาร ปัจจัยที่เอื้ออำนวยการจัดระบบ ข้อมูล ข้อมูลป้อนกลับและการประเมินผล

ประทุม รอดประเสริฐ (อ้างในผานิต แพะแกะ, 2544: 15) ให้ความหมายว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นกระบวนการถ่ายทอดแนวคิดที่ได้รวบรวมไว้แล้วอย่างมีระบบไปสู่การปฏิบัติที่ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

จากการสำรวจการนิยาม “การนำนโยบายไปปฏิบัติ” ของนักวิชาการต่างๆ ที่กล่าวมาอาจกำหนดค่านิยมในการศึกษาค้นคว้าได้ว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติหมายถึงการดำเนินการของบุคคล กลุ่มบุคคลหรือองค์การทั้งภาครัฐและเอกชน โดยมุ่งที่จะให้วัตถุประสงค์และเป้าหมายตามอาณัติของนโยบายบรรลุผลสำเร็จโดยตรง ทั้งนี้ในลักษณะการดำเนินการดังกล่าวจะต้องสังเกตและตรวจสอบได้จากปรากฏการณ์ที่เป็นจริง

ลินเดอร์และปีเตอร์ (Linder and Peter, 1987: 456-457 อ้างใน สว่างศรี สว่างไพร, 2539: 6) ได้พยายามเสนอแนวทางการศึกษานโยบายไปปฏิบัติด้วยการจำแนกออกเป็นสองลักษณะอย่างกว้างๆ คือ แนวทางการศึกษาที่เน้นอุปสรรคข้อจำกัดที่นำไปสู่ความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ และแนวทางการศึกษาที่มุ่งแสวงหาเพื่อกำหนดเป็นทฤษฎีสำหรับการนำนโยบายไปปฏิบัติ ดังรายละเอียดโดยสังเขป

แนวทางแรก เน้นการศึกษาถึงข้อจำกัดที่เป็นอุปสรรคนำไปสู่ความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัตินั้น ภายหลังจากทบทวนวรรณกรรมของนักวิชาการ เช่น ไซมอน (Simon) 1947) เรื่อง “The Proverbs of Administration” หรือผลงานของคริส ฮูด เรื่อง “The Limits of administration” (Hood, 1976 อ้างในสว่างศรี สว่างไพร, 2539: 6) เป็นต้น หลังจากนั้นจึงสรุปว่าความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ วิธีการแก้ไขกระทำโดยการควบคุมพฤติกรรมการทำงานของข้าราชการในกรณีที่เห็นสมควรและมีความจำเป็น

แนวทางที่สอง เป็นแนวทางที่เรียกว่า การแสวงหาทฤษฎี แต่ความจริงแล้วเกิดจากการพยายามนำแนวคิดของนักวิชาการอื่นๆ เช่น อาร์ทิส เอลเมอร์แฮมเบิลตัน เป็นต้น มาผสมผสานแล้วจำแนกย่อยออกเป็น 4 แนวทาง ดังนี้

(1) แนวทางการกำหนดนโยบายไปปฏิบัติที่เน้นการใช้อำนาจของผู้นำในระดับสูง เพื่อให้เกิดผลตามเจตนารมณ์ของนโยบายที่กำหนดไว้เป็นสำคัญ โดยไม่สนใจสภาพแวดล้อมภายนอกที่เชื่อเฉพาะว่า Top down approach

(2) แนวทางที่เน้นความสำคัญของหน่วยงานในระดับล่างและข้าราชการระดับพื้นที่เป็นสำคัญ

(3) แนวทางที่เน้นความสำคัญของนักการเมืองที่เข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารระดับนโยบายกับข้าราชการที่เกี่ยวข้องรับผิดชอบนโยบายไปปฏิบัติแต่ไม่ให้ความสนใจสภาพแวดล้อมของพื้นที่ที่เรียกว่าแนวทางนี้ Evolution and back work mapping กล่าวคือ การกำหนดนโยบายเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติการปฏิบัตินั้นจะเกิดขึ้นจากข้อตกลงและความเห็นชอบระหว่างนักการเมืองกับข้าราชการระดับปฏิบัติเป็นสำคัญความสำคัญของนโยบายที่เกิดขึ้น จึงมุ่งพิจารณาเพียงความสามารถนำไปสู่การปฏิบัติเท่านั้น แต่ไม่สนใจถึงสภาพแวดล้อมภายนอกอื่นๆ ว่าเป็นอย่างไร หรือมีผลกระทบประการใด

(4) แนวทางที่มุ่งเน้นให้ความสำคัญกับข้าราชการระดับล่างเน้นเฉพาะเจาะจงว่าภายใต้การนำนโยบายไปปฏิบัติของข้าราชการระดับล่าง จะต้องสร้างความพร้อมด้านต่างๆ คือ การมีนโยบายที่ระบุเป้าหมายอย่างชัดเจน มีทรัพยากรอย่างเพียงพอและสอดคล้องของสภาพแวดล้อมกับการนำนโยบายไปปฏิบัติเรียกแนวทางนี้ว่า From the bottom down

3.2 ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ก. ปัจจัยทางด้านเนื้อหาของนโยบาย (Policy Content)

- 1) ลักษณะของนโยบาย
- 2) วัตถุประสงค์ของนโยบาย

1) ลักษณะของนโยบาย

แมซแมนเนียน และซาบาเทียร์ (Mazmanian nad Sabatire, 1983: 20-35 อ้างในเอมอร์ไชยบัวแดง, 2539: 21) ให้ข้อสรุปว่า นโยบายที่มุ่งหวังจะให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงเพียงเล็กน้อย จะมีโอกาสในการประสบความสำเร็จมากกว่านโยบายที่มุ่งหวังการเปลี่ยนแปลงอย่างใหญ่หลวง นอกจากนี้ยังชี้ให้เห็นว่าความยากง่ายของปัญหาที่นโยบายมุ่งจะแก้ไขนั้นมีส่วนกำหนดความสำเร็จหรือความล้มเหลวของนโยบายด้วย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับนโยบายที่ร่างขึ้น

ในการกำหนดโครงสร้างการกำหนดนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งนโยบายจะประสบความสำเร็จจะต้องมีลักษณะดังนี้

- วัตถุประสงค์ชัดเจนและแน่นอน และจัดลำดับความสำคัญของวัตถุประสงค์ของนโยบายไว้อย่างดี ซึ่งจะช่วยให้เจ้าหน้าที่ผู้ดำเนินการได้ยึดถือปฏิบัติตรงกัน
- ความถูกต้องเหมาะสมของทฤษฎีที่เป็นพื้นฐานของนโยบาย
- การจัดสายงานการบังคับบัญชา และประสานงานภายในและระหว่างหน่วยปฏิบัติ

- การกำหนดระเบียบปฏิบัติของหน่วยงานเป็นต้น

เมอร์ลี กรินเดิล (Merilee S. Grindle, 1980: 3-34 อ้างใน เจตน์ ธนวัฒน์, 2539: 29)

มีความเห็นว่าเนื้อหาสาระของนโยบายจะมีผลกระทบต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติที่แตกต่างกัน คือ

- นโยบายหรือโครงการที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงขั้นพื้นฐานทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมย่อมได้รับการต่อต้านจากกลุ่มที่เสียผลประโยชน์
- นโยบายหรือโครงการที่นำผลประโยชน์อย่างกว้างๆ ไม่สู่ชุมชนจะได้ผลในทางปฏิบัติมากกว่านโยบายหรือโครงการที่แคบ
- นโยบายหรือโครงการที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของคนอาจมีผลกระทบต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวในทางปฏิบัติ
- นโยบายหรือโครงการที่หวังผลในระยะยาว อาจยากแก่การปฏิบัติมากกว่านโยบายหรือโครงการที่หวังผลในระยะสั้น
- ลักษณะของนโยบายหรือโครงการจะมีส่วนกำหนดความยากง่ายในการนำไปปฏิบัติ
- เนื้อหาสาระของนโยบายที่กำหนดว่าใครหรือหน่วยงานใดจะรับผิดชอบดำเนินการ จะมีส่วนทำให้การปฏิบัติมีผลสำเร็จหรือล้มเหลวต่าง

เพรสแมน และวิลดาวสกี (Jeffrey L. Pressman and Aron Wildavsky, 1973: 147) ซึ่งศึกษาผลของการนำนโยบายสร้างงานให้ชนกลุ่มน้อยไปปฏิบัติที่นครโอคแลนด์ (Oakland) มลรัฐแคลิฟอร์เนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา ในปี ค.ศ. 1973 นักวิชาการทั้งสองได้ศึกษาวิเคราะห์เพื่อหาสาเหตุหรือปัญหาในกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติที่ทำให้นโยบายดังกล่าวล้มเหลวและได้ข้อสรุปข้อหนึ่งว่า นโยบายที่กำหนดขึ้นควรจะตั้งอยู่บนพื้นฐานของทฤษฎีที่เหมาะสม (Sound Theory) เป็นวิธีการแก้ไขปัญหามันที่ถูกต้องปฏิบัติได้ หากทฤษฎีผิดก็จะทำให้ข้อกำหนดของนโยบายผิดพลาดไปด้วย เช่น การกำหนดกลุ่มเป้าหมายผิดพลาด ซึ่งอาจก่อให้เกิดความรุนแรงในปัญหาการดำเนินงานได้



2) วัตถุประสงค์ของนโยบาย

อิน จุง วัง (In-Joung Wang, 1973: 309-336) ได้ทำการศึกษาความสำเร็จของโครงการวางแผนครอบครัวในประเทศเกาหลีใต้ ในช่วงปี ค.ศ. 1962-1971 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของโครงการประการหนึ่งเหมือนกับที่ แรม วีปา (Ram K. Vcpa) ก็คือ การกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการไว้แน่ชัด ในกรณีของโครงการวางแผนครอบครัวในประเทศเกาหลีใต้ ได้กำหนดวัตถุประสงค์ไว้อย่างชัดเจนในแง่ของการมุ่งลดอัตราการเกิดของประชาชน ทำให้สามารถแปลงวัตถุประสงค์หลักของโครงการเป็นเป้าหมายย่อยง่ายต่อการติดตามประเมินผลหน่วยงานและบุคลากรที่รับผิดชอบในแต่ละพื้นที่ทราบแน่ชัดว่าควรมีขอบเขตความรับผิดชอบต่อนโยบายมากน้อยแค่ไหน เพียงใด

แวน มีเตอร์ และแวน ฮอร์น (Van Meter and Van Horn, 1975: 464-465) ชี้ให้เห็นว่า วัตถุประสงค์ของนโยบายเป็นสิ่งที่สำคัญประการแรกที่ต้องทำคือ การแยกแยะให้เห็นชัดเจนว่า วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในนโยบายมีนโยบายมีอะไรบ้างเนื่องจากวัตถุประสงค์เป็นเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินความสำเร็จหรือล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ จึงทำหน้าที่เสมือนหนึ่งเป็นกรอบกำหนดแนวปฏิบัติต่างๆ ไว้ นอกจากนี้ วัตถุประสงค์ยังเป็นส่วนขยายเป้าหมายรวมของนโยบายให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

เมอร์ลีย์ กรินเดิน (Merilee S. Grindle, 1980: 3-34 อ้างในเจตน์ ธนวัฒน์, 2539: 29) เห็นว่าวัตถุประสงค์ของนโยบายที่ชัดเจนหรือคลุมเครือย่อมมีผลต่อการปฏิบัติที่แตกต่างกัน เช่นเดียวกับแมซเมเนียนและซาบาติเยร์ (Mazmarian and Sabaticr, 1983: 25) ซึ่งเห็นว่า การที่นโยบายจะได้รับการปฏิบัติให้บรรลุวัตถุประสงค์มากน้อยแค่ไหนนั้นขึ้นอยู่กับความชัดเจนของวัตถุประสงค์ของนโยบายนั้น และ นอกจากวัตถุประสงค์ของนโยบายจะต้องกระจ่างแล้ว ยังจะต้องสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันด้วย

ข. ปัจจัยทางด้านสภาพแวดล้อมของนโยบาย (Policy Context) ได้แก่

- 1) การติดต่อสื่อสาร
- 2) การสนับสนุนจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง
- 3) สภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง
- 4) ความสามารถของหน่วยปฏิบัติ

1) การติดต่อสื่อสาร

เอ็ดเวิร์ด และ ชาร์ลคานสกี (George C. Edwards and Ira Sharkansky, 1978: 295-297) ได้กล่าวว่า ปัจจัยที่ทำให้การนำนโยบายไปปฏิบัติประสบความสำเร็จปัจจัยหนึ่งก็คือ การติดต่อสื่อสาร (Communication) การนำนโยบายไปปฏิบัติที่จะก่อให้เกิดผลดีนั้น ผู้กำหนดนโยบาย

จะต้องรู้ว่าควรทำอะไร จะสั่งการไปยังผู้ใดจึงจะได้ผลและคำสั่งจะต้องมีความชัดเจนแน่นอน เพราะถ้าคำสั่งไม่ชัดเจนจะทำให้ผู้ปฏิบัติไม่เข้าใจในวัตถุประสงค์ของนโยบาย การสื่อสารระหว่างองค์กรและหน่วยงานต่างๆ ด้วยกันเองจะต้องมีการสื่อสารที่ถูกต้อง รวดเร็ว ต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ การเปิดโอกาสให้มีการสร้างไพบัฒนภาพสัมพันธภาพทั้งในแนวตั้งแนวนอน และอื่นๆ จะมีส่วนสำคัญในการกำหนดความสำเร็จหรือล้มเหลวของนโยบาย

2) การสนับสนุนจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

นโยบายที่ขาดการสนับสนุนอย่างเต็มที่จากกลุ่มผลประโยชน์และบุคคลที่สำคัญๆ ในวงการรัฐบาลและรัฐสภาจะมีโอกาสอย่างมากที่จะถูกโจมตีจากหลายๆ ฝ่ายเมื่อเสนอเข้ามาในกระบวนการทางนิติบัญญัติ และนโยบายนั้นมักจะถูกเปลี่ยนแปลงและมักจะถูกแก้ไขให้ผิดไปจากจุดมุ่งหมายดั้งเดิม จนบางครั้งทำให้ไม่สามารถปฏิบัติตามเป้าหมายที่วางไว้เมื่อร่างนโยบายได้

3) สภาพเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง

กรินเดิล (Merilee S. Grindle, 1980: 3-34 อ้างในเจตน์ ธนวัฒน์, 2539 : 31) ผู้ซึ่งศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติโดยเฉพาะในประเทศโลกที่สามได้ชี้ให้เห็นประเด็นหนึ่งว่า ในประเทศโลกที่สามการนำนโยบายไปปฏิบัติจะมีความยากลำบากมาก เนื่องจากมีเรื่องการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้อง เป็นเรื่องของการตัดสินใจว่าควรหรือไม่ควรทำอะไร ซึ่งจะมีผลประโยชน์เข้ามาทำให้มีการแย่งชิงกัน เพื่อให้ฝ่ายตนได้ผลประโยชน์จากการนำนโยบายไปปฏิบัติ เช่นเดียวกับปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ก็อยู่ในความสนใจของมิเตอร์ และฮอร์น (Van Meter and Van Horn, 1957: 472) ซึ่งได้ตั้งคำถามดังต่อไปนี้ เพื่อชี้ให้เห็นถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ ดังนี้

- ทรัพยากรทางเศรษฐศาสตร์ในหน่วยงานที่นำนโยบายไปสู่การปฏิบัติมีจำนวนเพียงพอสำหรับความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติหรือไม่

- สถานะทางเศรษฐกิจและสังคมมีผลกระทบต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติหรือไม่

- มติมหาชนมีลักษณะอย่างไร

- ชนชั้นนำเห็นด้วยหรือต่อต้านการนำนโยบายไปปฏิบัติ

- ลักษณะของการแบ่งเป็นพรรคเป็นพวกของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ มี

กลุ่มที่ต่อต้านหรือสนับสนุนนโยบายสาธารณะอย่างไร

- กลุ่มผลประโยชน์ให้ความสนใจหรือด้านนโยบายสาธารณะ

4) ความสามารถของหน่วยปฏิบัติ

(1) ประเภทของหน่วยงาน

นโยบายที่ประสบความสำเร็จนั้นมักจะเป็นนโยบายที่มอบหมายให้แก่หน่วยงานที่มีอยู่แล้ว และสนับสนุนนโยบายนั้น และก็เป็นหน่วยงานที่มีกำลังคน และทรัพยากรอื่นๆ พร้อมอยู่แล้ว หรือไม่ก็ต้องเป็นหน่วยงานที่สร้างขึ้นใหม่ โดยแรงผลักดันของกลุ่มการเมืองที่มีอำนาจขณะนั้น (Mazmanian and Sabatier, 1983: 27 อ้างในเจดน์ ธนวัฒน์, 2539: 32)

(2) ความเพียงพอของทรัพยากร

การนำนโยบายไปปฏิบัติให้เกิดผลดีนั้นจะต้องมีทรัพยากรสนับสนุน อันได้แก่ จำนวน และคุณภาพของบุคลากร ข้อมูลที่ทันสมัย การมอบอำนาจหน้าที่ในการดำเนินงาน การจัดสรรงบประมาณ การให้คำแนะนำและความช่วยเหลือแก่ผู้ปฏิบัติงานในระดับล่าง (Edward, 1987: 303-304)

(3) ทักษะของผู้ดำเนินนโยบายไปปฏิบัติ

เอ็ดเวิร์ด และชาร์ลันสกี (Edwards and Sharlansky, 1978: 303 - 304) กล่าวว่า ผู้นำนโยบายไปปฏิบัติไม่เพียงแต่จะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายที่จะต้องปฏิบัติเท่านั้น แต่จะต้องมีผู้ที่มีทัศนคติที่จะนำนโยบายนั้นไปปฏิบัติให้บรรลุผลด้วย โดยปกติผู้นำนโยบายไปปฏิบัติมักจะถูกครอบงำด้วยความคิดที่ว่าตนนโยบายจะมีผลกับหน่วยงานและจะให้ผลประโยชน์ส่วนตัวมาน้อยเพียงใด ดังนั้นผู้ปฏิบัติจะไม่ต่อต้านหากเขามีส่วนร่วมหรือรับรู้ในนโยบายตั้งแต่แรก ในประเด็นนี้ มีเตอร์และฮอร์น (Van Meter and Van Horn, 1975: 472-474) ได้ชี้ว่า ความเข้าใจของผู้ปฏิบัติที่มีต่อวัตถุประสงค์ของนโยบาย ทิศทางของทัศนคติที่มีต่อนโยบาย รวมตลอดถึงความผูกพันที่มีต่อนโยบาย มีผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ นโยบายที่ผู้ปฏิบัติจะนำไปปฏิบัติได้ ต้องเป็นนโยบายที่ผู้ปฏิบัติเข้าใจ เห็นด้วย และมีความรู้สึกผูกพัน ซึ่งเมฆเมเนียน และซาบาเทียร์ (Mazmanian and Sabatier, 1983: 28) ก็มีความเห็นเช่นเดียวกับ เพรสแมน และวิลดาวสกี (Pressman and Wildavsky, 1979 : 147) ที่มองว่า ความล้มเหลวในการนำนโยบายไปปฏิบัติที่สำคัญ คือ การขาดความเชื่อมโยงกันระหว่างผู้กำหนดนโยบายและผู้ดำเนินนโยบายไปปฏิบัติ หากผู้กำหนดนโยบายมาจากส่วนกลาง ในขณะที่ผู้ดำเนินนโยบายไปปฏิบัติเป็นบุคคลอีกกลุ่มหนึ่ง ดังนั้น ความรับผิดชอบ ความผูกพัน และความกระตือรือร้นที่จะทำให้นโยบายบรรลุก็ย่อมจะต่างกัน ดังนั้นจึงควรมอบหมายการนำนโยบายไปปฏิบัติให้อยู่ในมือของกลุ่มบุคคล ซึ่งมีเจตนาแรงเช่นเดียวกับกลุ่มที่กำหนดนโยบาย

(4) การกำหนดกลยุทธ์และการประสานงานในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

การกำหนดกลยุทธ์ของการนำนโยบายไปปฏิบัติควรจะตั้งอยู่บนรากฐานของการปฏิบัติที่ง่าย ไม่ซับซ้อน หากใช้กลยุทธ์ที่ยุ่งยากซับซ้อนมากเกินไป โอกาสที่จะประสบความสำเร็จย่อมมีมาก (Pressman and Wildavsky, 1979: 142)

แมชมานเนียน และซาบาเทียร์ (Mazmanian and Sabatier, 1983 : 27 อ้างในเจดน์ ธนวัฒน์, 2539 : 33) มีความเห็นพ้องต้องกันว่า การมีผู้เกี่ยวข้องและหน่วยงานต่างๆ เข้ามาอยู่ในกระบวนการของการนำนโยบายไปปฏิบัติจำนวนมาก ทำให้เกิดความยากลำบากที่จะประสานกิจกรรมการปฏิบัติต่างๆ ให้ไปในทิศทางเดียวกัน แม้ว่าหน่วยงานและผู้เกี่ยวข้องเหล่านั้นจะเห็นพ้องต้องกันในเรื่องเป้าหมายของนโยบาย แต่ก็มี ความขัดแย้งกันในด้านวิธีการ (Means) ที่จะบรรลุเป้าหมายหมาย มีระดับความเร่งด่วนที่จะบรรลุเป้าหมาย ตลอดจนมีทัศนภาพและวัตถุประสงค์หลักของตนแตกต่างกันไป เมื่อโครงการต้องอาศัยผู้ปฏิบัติจำนวนมาก ความเป็นไปได้ที่จะเกิดความขัดแย้งและสร้างความล่าช้า ทั้งโดยตรงและโดยอ้อมให้กับโครงการก็มีเป็นจำนวนมาก ยิ่งกว่านั้น โอกาสที่การนำนโยบายไปปฏิบัติจะประสบความสำเร็จหรือไม่ นั้น ยังขึ้นอยู่กับจำนวนผู้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจยังมีมากเท่าใด ปัญหาเกี่ยวกับความเห็นไม่ตรงกันและก่อความล่าช้าก็มีมากขึ้นเท่านั้น

แวน มีเตอร์ และแวน ฮอร์น (Van Meter and Van Horn, 1975: 471) ได้สรุปคุณสมบัติของหน่วยงานที่รับผิดชอบนำนโยบายไปปฏิบัติว่าหมายถึง

- จำนวนบุคลากรและความสามารถของบุคลากรในหน่วยงานที่รับผิดชอบ
- ระดับของการควบคุมตามลำดับชั้นการบังคับบัญชาหน่วยงานย่อยต่างๆ ภายในหน่วยงานที่รับผิดชอบ
- ทรัพยากรทางการเงินของหน่วยงานที่รับผิดชอบ
- ระดับของการสื่อสารในหน่วยงานที่รับผิดชอบ รวมถึงการติดต่ออย่างเสรีระหว่างบุคลากรระดับเดียวกันและต่างระดับกัน และกับบุคลากรภายนอกหน่วยงานนั้น
- สัมพันธภาพที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการของหน่วยงานที่รับผิดชอบกับผู้กำหนดนโยบายในระดับต่างๆ

ในส่วนของการปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมของนโยบายกรินเดิล (Grindle, 1986 : 3-34 อ้างใน เจดน์ ธนวัฒน์, 2539: 34) ได้สรุปไว้อย่างน่าฟังว่า นอกเหนือจากสถานที่ที่นโยบายหรือโครงการเข้าไปดำเนินการซึ่งมีผลต่อความสำเร็จหรือล้มเหลว ตัวผู้ปฏิบัติ (Implementers) เองจะสามารถหาฐานสนับสนุนให้การนำนโยบายหรือโครงการไปสู่ความสำเร็จได้มากน้อยเพียงไรที่จะทำงานให้สำเร็จ และที่สำคัญสภาพสังคมและการเมือง ก็มีส่วนทำให้การนำนโยบายไปปฏิบัติมีความแตกต่างเช่นเดียวกัน ทั้งนี้ กรินเดิล (Grindle) ยังชี้ให้เห็นอีกว่า ในประเทศโลกที่สามนั้น การนำนโยบายไปปฏิบัติจะมีความยากลำบากมาก เนื่องจากมีเรื่องการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้องเป็นเรื่องการตัดสินใจว่าควรหรือไม่ควรทำอย่างไร ซึ่งจะมีผลประโยชน์เข้ามาทำให้มีการแย่งกันเพื่อให้ฝ่ายตนได้รับประโยชน์จากการนำนโยบายไปปฏิบัติ ดังนั้น หัวใจการเมืองของประเทศโลกที่สามจะอยู่ใน

ระดับของการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยเฉพาะสาระของนโยบาย (Policy Content) และบริบทของนโยบาย (Policy Context)

จากตัวอย่างกรณีศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติจะเห็นว่า ในการศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติในแต่ละเรื่องหรือแต่ละกรณีอาจจะใช้ตัวแบบหรือกรอบแนวความคิดมากกว่าตัวแบบเดียวก็ได้ ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของสภาพแวดล้อม และสภาพการณ์ที่เป็นจริง เนื่องจากไม่มีตัวแบบใดที่มีความสมบูรณ์ที่สุดหรือถูกต้องมากที่สุด ปัจจุบันตัวแบบที่นิยมใช้ศึกษากระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติมี 6 ตัวแบบ (วรเดช จันทรศร, 2527: 535 - 553) ได้แก่

1) ตัวแบบด้านหลักเหตุผล (Rational Model)

ตัวแบบนี้กำหนดขึ้นภายใต้แนวคิดที่ว่า ในการนำนโยบายหรือแผนไปปฏิบัตินั้นหน่วยงานหรือองค์กรที่รับนโยบายไปปฏิบัติเป็นกลไกสำคัญ ซึ่งการที่องค์กรใดจะทำหน้าที่ดังกล่าวได้ จำเป็นจะต้องมีองค์ประกอบ 2 ส่วนใหญ่ๆ ประกอบกัน คือ ส่วนแรกนโยบายจะต้องมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน ซึ่งหน่วยงานสามารถแปลงวัตถุประสงค์ของนโยบายถ่ายทอดลงสู่การปฏิบัติได้ถูกต้องเหมาะสม เป็นความสามารถในการปฏิบัติงานให้ได้ใกล้เคียงกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ของหน่วยงานนั้นคือ การมีการวางแผนการและการควบคุมที่ดี

2) ตัวแบบด้านการจัดการ (Management Model)

ตัวแบบนี้ให้ความสำคัญกับสมรรถนะขององค์กร เพราะเชื่อว่าความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ จะขึ้นอยู่กับขีดความสามารถของหน่วยงานที่รับผิดชอบ โดยดูที่โครงสร้างขององค์กร บุคลากร งบประมาณ สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ และเครื่องมือเครื่องใช้

3) ตัวแบบด้านการพัฒนาองค์กร (Organization Development Model)

แนวความคิดของตัวแบบนี้ ให้ความสำคัญเฉพาะด้านบุคคลในหน่วยงานเป็นสำคัญ เพราะถือว่าบุคคลเป็นทรัพยากรที่สำคัญเหนือสิ่งอื่นใดในองค์กร ตัวแบบนี้จึงเน้นการมีส่วนร่วม (Participation) ของคนในองค์กรเป็นสำคัญ ภายใต้ฐานคติที่ว่า การมีส่วนร่วมจะทำให้เกิดการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพ มีการจูงใจ การใช้ภาวะผู้นำที่เหมาะสม การสร้างความผูกพันโดยวิธีการใช้สมาชิกในองค์กรมีส่วนร่วม เพื่อให้เกิดการยอมรับ

4) ตัวแบบด้านการเมือง (Political Model)

ตัวแบบนี้ได้ให้ความสำคัญกับลักษณะเชิงการเมืองของนโยบาย และไม่เชื่อว่าการแก้ปัญหาโดยเน้นที่องค์กรที่ดี บุคลากรในองค์กรที่ดีจะเป็นปัจจัยสำคัญ ตัวแบบนี้จึงมีสมมติฐานว่า ความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติจะอยู่ที่ความสามารถของบุคคลที่เป็นตัวแทนขององค์กรกลุ่มหรือสถาบัน ซึ่งจะทำหน้าที่เป็นผู้เล่น (Players) ในบทบาทการต่อรองชักจูงให้ฝ่ายต่างๆ มีความเห็นร่วมกัน (Consensus) และสามารถใช่วิธีการมีส่วนร่วม (Participation) ได้ในที่สุด

5) ตัวแบบด้านกระบวนการของระบบราชการ (Bureaucratic Processes Model)

ตัวแบบนี้มีสมมติฐานว่า อำนาจขององค์กรไม่ได้อยู่ที่ตำแหน่งรูปนัย คือ ตำแหน่งที่เป็นทางการเท่านั้น แต่ความเป็นจริง อำนาจขององค์กร อยู่กระจัดกระจายทั่วไปในองค์กรกล่าวคือ มิใช่เพียงหัวหน้าหรือผู้บริหารเท่านั้นที่ใช้อำนาจ ทุกคนในองค์กรย่อมมีส่วนในการใช้อำนาจ ใช้พิจารณาของตน อันมีผลต่อการบริหารทั้งสิ้น ความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติจึงขึ้นอยู่กับความพร้อมของผู้ที่รับนโยบายไปปฏิบัติ ความพร้อมจึงเป็นผลมาจากปัจจัยย่อย 2 ประการ คือ ระดับความเข้าใจของผู้กำหนดนโยบายต่อสภาพความเป็นจริงในการให้บริการองค์กรกับระดับการยอมรับ และปรับนโยบายที่เป็นส่วนหนึ่งของหน้าที่ประจำวันของผู้ปฏิบัติ

6) ตัวแบบทั่วไป (General Model)

ตัวแบบนี้พัฒนามาจากตัวแบบด้านการเมืองผนวกกับตัวแบบด้านองค์กร เป็นความพยายามที่จะให้ความสำคัญแก่ตัวแปรอย่างกว้างขวาง ครอบคลุมหลายๆ ด้านด้วยกัน เพราะเห็นว่าตัวแปรจากตัวแบบแต่ละตัวแบบต่างก็มีความสำคัญด้วยกันทั้งนั้น ตัวแบบนี้มีสมมติฐานอยู่บนการให้ความสำคัญแก่ตัวแปรอิสระ 3 กลุ่มด้วยกัน ได้แก่ กระบวนการในการติดต่อสื่อสารและประสานงานสมรรถนะขององค์กรที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ความร่วมมือสนับสนุนของผู้ปฏิบัติ

3.3 เครื่องชี้วัดประสิทธิผลในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

การชี้ให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัตินั้นมีความแตกต่างอย่างน้อย 3 แนวทาง ได้แก่ (วรเดช จันทรศร, 2527 : 195 - 200)

แนวทางแรก ความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ สามารถวัดได้จากระดับของความร่วมมือที่ผู้รับนโยบายไปปฏิบัติต่อผู้ออกคำสั่งหรือผู้กำหนดนโยบาย ถ้าระดับของความร่วมมือมีสูง ระดับของความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติก็จะมีสูงตามไปด้วย และในทางกลับกัน ถ้าระดับของความร่วมมือมีต่ำก็ย่อมหมายความว่า ระดับความล้มเหลวในการนำนโยบายไปปฏิบัติจะมีสูง

แนวทางที่สอง ความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ สามารถพิจารณาได้จากเงื่อนไขที่ว่า ได้มีการบรรลุผลการปฏิบัติตามนโยบายนั้นตามภาระหน้าที่ขององค์กรที่รับผิดชอบด้วยความราบรื่นและปราศจากปัญหา ถ้าการปฏิบัติตามนโยบายใดเต็มไปด้วยความขัดแย้งหรือมีอุปสรรคข้อขัดข้องเกิดมากขึ้นเท่าใด ระดับของความล้มเหลวก็น่าจะมีสูงขึ้นเท่านั้น

แนวทางที่สาม ความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ สามารถพิจารณาได้จากการที่นโยบายนั้นได้ก่อให้เกิดผลการปฏิบัติในระยะสั้น (Short-run Performance) และหรือก่อให้เกิดผลกระทบ (Impact) ตามที่พึงปรารถนาหรือไม่

2.6 นโยบายและแนวทางการปฏิบัติของศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต 7 จังหวัดเชียงใหม่

1) การดำเนินงานของศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต 7 จังหวัดเชียงใหม่

ลักษณะของหน่วยงาน (กระทรวงยุติธรรม, 2522: 31)

ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2534 ได้บัญญัติให้สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนมีอำนาจควบคุมตัวเด็กและเยาวชนไว้เพื่อฝึกอบรมตามคำพิพากษาหรือคำสั่งศาลและเมื่อมีการจัดตั้งกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนขึ้น ได้มีการกำหนดให้ภารกิจดังกล่าวเป็นภารกิจของศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนซึ่งเด็กและเยาวชนที่เข้ารับการฝึกอบรมตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลมีระยะเวลาในการฝึกอบรมแตกต่างกันออกไปตามที่ศาลกำหนด

ตามกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กระทรวงยุติธรรม พ.ศ.2545 ได้กำหนดให้ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(ก) ดำเนินการด้านการควบคุมดูแล บำบัด แก้ไข พื้นฟู ป้องกัน พัฒนาพฤตินิสัยและสงเคราะห์เด็กและเยาวชนที่ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เข้ารับการฝึกอบรม

(ข) ดำเนินการด้านกิจกรรมชุมชนและประสานความร่วมมือเพื่อการพิทักษ์และคุ้มครองสิทธิเด็ก

(ค) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

ดังนั้นเพื่อให้การควบคุมดูแลเด็กและเยาวชนสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎหมายเหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบัน ตลอดจนสอดคล้องกับนโยบายด้านสิทธิมนุษยชนรวมทั้งอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กหรือข้อกำหนดอื่นๆขององค์การสหประชาชาติที่ประเทศไทยได้ลงนามในภาคยานุวัติสารไว้ ศูนย์ฝึกและอบรมจึงควรมีจุดมุ่งหมายหรือหลักการโดยทั่วไปดังนี้

1. เพื่อให้การควบคุมตัวและการฝึกอบรมเป็นไปตามคำสั่งของศาลหรือตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

2. เพื่อให้เกิดความเท่าเทียมกันในการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนรวมทั้งจะต้องปฏิบัติโดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ และหลักสิทธิมนุษยชน

3. เพื่อให้การบริหารจัดการภายในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพโดยต้องคำนึงถึงประโยชน์ของเด็กและเยาวชนเป็นสำคัญ (Child Welfare Centre) โดยบุคลากรทุกคนต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องสิทธิขั้นพื้นฐานของเด็กและเยาวชน และให้การปกป้องคุ้มครอง

4. เพื่อให้การบำบัดแก้ไขฟื้นฟู โดยกำหนดแนวทางในการบำบัดแก้ไขฟื้นฟู ตามสภาพ ปัญหาและความจำเป็น ตลอดจนให้การสงเคราะห์ตามความเหมาะสม ทั้งนี้เพื่อให้เด็กและเยาวชน ได้สำนึกตนและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมและดำรงชีวิต ได้อย่างปกติสุข

5. เพื่อให้การศึกษาด้านวิชาสามัญ วิชาชีพ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพและใช้เป็น พื้นฐานในการศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพต่อไปในอนาคต

6. เพื่อบำบัดแก้ไขฟื้นฟูและพัฒนาเด็กและเยาวชนให้เป็นบุคคลที่มีความสมบูรณ์ทั้ง ทางร่างกายและจิตใจ มีทักษะในการดำรงชีวิต มีจริยธรรม มีความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น และสามารถอยู่ร่วมกับครอบครัวและผู้อื่นได้อย่างปกติสุข

กล่าวโดยรวมศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนมีภารกิจหน้าที่ในการควบคุม ดูแล บำบัด แก้ไข ฟื้นฟู ป้องกัน พัฒนาพฤตินิสัย และสงเคราะห์เด็กและเยาวชนที่ศาลมีคำพิพากษาหรือ คำสั่ง ให้รับการฝึกและอบรม เพื่อให้เด็กและเยาวชนสามารถกลับตนเป็นคนดีและใช้ชีวิตในสังคม ได้อย่างปกติสุขโดยคำนึงถึงความเท่าเทียมกัน และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ซึ่งการดำเนินการตาม ภารกิจดังกล่าว จำเป็นต้องให้การดูแลเด็กและเยาวชนทั้งด้านสุขภาพอนามัย สภาพแวดล้อม ปัจจัย สี่ ให้การบำบัด ฟื้นฟู พัฒนาเด็กและเยาวชนให้ครบทุกด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิต ทักษะชีวิต ด้านการศึกษา ทั้งสายสามัญ วิชาชีพ เพื่อให้เด็กและเยาวชนแต่ละคนได้รับการแก้ไข และพัฒนาอย่างเหมาะสมตามสภาพปัญหา และปัจจัยแวดล้อมที่แตกต่างกัน อีกทั้งเตรียมความพร้อมสำหรับเด็กและเยาวชนในการออกไปเผชิญปัญหาทั้งสภาพแวดล้อมภายนอกได้อย่าง เหมาะสม เพื่อการใช้ชีวิตที่ปกติและสร้างสรรค์ ตลอดจนการติดตามผลภายหลังกลับไปอยู่กับ ครอบครัว สังคม นอกจากนี้ ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนยังมีภารกิจในการดำเนินการเชิงรุก เพื่อป้องกันปัญหาการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนร่วมกับชุมชน

เมื่อศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนรับตัวเด็กและเยาวชนมาจากสถานพินิจและ คွ่มครองเด็กและเยาวชนที่ศาลมีคำพิพากษาให้เข้ารับการฝึกอบรมแล้ว ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและ เยาวชนจะต้องดำเนินการประสานเพื่อรับข้อมูลและเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนจาก สถานพินิจและคွ่มครองเด็กและเยาวชน เพื่อนำมาใช้ในการศึกษาวิเคราะห์และการประเมินปัญหา ความจำเป็นในการบำบัด แก้ไข ฟื้นฟูตามระยะเวลาที่เด็กและเยาวชนเข้ารับการฝึกและอบรม โดย ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนจะต้องดำเนินการจำแนกเข้าพร้อมทั้งจัดทำแผนบำบัดที่เหมาะสม สำหรับเด็กและเยาวชนแต่ละราย จัดตารางกิจกรรมประจำวัน ซึ่งประกอบด้วย การเรียนสายสามัญ การฝึกวิชาชีพ การจัดกิจกรรมบำบัดตามสภาพปัญหา ซึ่งต้องนำผลความก้าวหน้ามาใช้ในการ ประเมินผลการบำบัดและการเลื่อนชั้น โดยบุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายจะต้องนำเสนอ

รายงานผลการบำบัดแก้ไขฟื้นฟูอย่างต่อเนื่อง การเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยให้แก่เด็ก/เยาวชน ครอบครัว เตรียมชุมชน กำหนดแผนการติดตามผลภายหลังปล่อย รวมทั้งการดำเนินการด้านการป้องกันสำหรับเด็กและเยาวชนที่ยังไม่กระทำความผิดด้วย โดยใช้ประโยชน์จากประสบการณ์ในการแก้ไขเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดมาเป็นบทเรียนในการให้ความรู้ เพื่อการป้องกันก่อนที่จะเกิดการกระทำความผิด

2) ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต 7 จังหวัดเชียงใหม่

2.1 บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของกลุ่มงานพัฒนาพฤตินิสัย

บทบาทของกลุ่ม (กระทรวงยุติธรรม, 2552: 60)

กลุ่มงานพัฒนาพฤตินิสัย ประกอบด้วยบุคลากรที่มีบทบาทในฐานะที่เป็นครูผู้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสังคม โดยเริ่มจากการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเด็กและเยาวชนให้เป็นไปในทิศทางที่พึงประสงค์ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตในสังคมอย่างปกติสุขต่อไป บทบาทที่สำคัญ ได้แก่

1. สร้างจิตสำนึกและตระหนักในเรื่องสิทธิเด็กให้เกิดมีขึ้นในตนเอง ในเบื้องต้นผู้เป็นครูต้องมีความรู้และเข้าใจในเรื่องสิทธิเด็ก เพื่อรับรู้ถึงความมีอยู่ของสิทธิ มีทัศนคติและค่านิยมที่ดีต่อเด็กและเยาวชน สามารถเข้าถึงพฤติกรรม ความคิด ความรู้สึกของเด็กที่อ่อนไหวเปราะบางและมีความแตกต่างระหว่างบุคคล (individual different) เพื่อปรับกระบวนการทัศนคติในการทำงานเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน อีกทั้งระลึกได้ว่าสิทธิของเด็กก็คือสิทธิของมนุษย์ทุกคนผู้ที่เป็นครูหรือนักวิชาการอบรมและฝึกวิชาชีพ รวมถึงผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานในด้านนี้ทุกคนจะต้องยอมรับเคารพต่อสิทธินั้นโดยไม่เลือกปฏิบัติ

2. มีความรักความเมตตาและให้โอกาสต่อเด็กและเยาวชนเป็นพื้นฐานสำคัญยิ่งที่ต้องมีอยู่ในจิตใจของครูทุกคน อันจะทำให้เด็กและเยาวชนยอมรับ มีความเข้าใจที่ดี รู้ถึงความปรารถนาดีของครู อันนับว่าเป็นปัจจัยที่ทำให้การทำงานของครูบรรลุตามวัตถุประสงค์ได้ง่ายขึ้น หากครูไม่ใช่เหตุผลในการแก้ปัญหา จะทำให้เด็กและเยาวชนขาดศรัทธาและไม่ให้ความเคารพนับถือ เป็นเหตุให้เกิดช่องว่างระหว่างครูกับศิษย์และทำให้สัมพันธภาพที่ดีขาดหายไป เป็นเหตุให้เด็กไม่ยอมเรียนและพฤติกรรมชั่วในที่สุด ความเมตตาปรารถนาดีของครูจะเป็นพลังที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของเด็กและเยาวชนไว้

3. แสวงหาการสอนที่ น่าสนใจ ไม่เบื่อง่าย กระบวนการเรียนการสอนที่ดี ผู้เรียนและผู้สอนเรียนรู้และสนุกในการเรียนร่วมกัน จะทำให้เด็กไม่หนีเรียนและมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนสูงเด็กและเยาวชนเกิดความรักต่อครูและสถานศึกษา และตั้งใจทำกิจกรรมที่ครูหรือ



สถานศึกษาจัดให้เป็นโอกาสที่เด็กและเยาวชนที่จะมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปในทางที่ไม่พึงประสงค์ จะได้เปลี่ยนแปลงไปในทางที่พึงประสงค์

4. สอดส่องดูแลพฤติกรรมและติดตามความประพฤติของเด็กโดยใกล้ชิด มูลเหตุที่กำหนดให้อัตราส่วนระหว่างครูต่อนักเรียนไม่เกิน 1 ต่อ 25 นั้นก็เพื่อให้ครูได้มีเวลาและโอกาสที่จะติดตามและสอดส่องดูแลเด็กและเยาวชนในสถานศึกษาได้อย่างใกล้ชิดและทั่วถึง เพื่อให้สามารถรับทราบปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้ทันทั่วทั้งที่ ทั้งเป็นการป้องกันการขยายตัวของเหตุร้ายที่อาจเกิดขึ้น เช่น อุบัติเหตุ การกระทำผิด การประพฤติดนไม่เหมาะสมของเด็กและเยาวชน

5. ร่วมมือกับผู้ปกครอง บิดามารดา ชุมชนและสังคมในการดูแลเด็กและเยาวชน ซึ่งการปฏิบัติงานดูแลสวัสดิภาพและคุ้มครองสิทธิเด็กให้มีประสิทธิภาพนั้น ไม่อาจทำได้ผลดีโดยสำเร็จ จำต้องได้รับการสนับสนุนจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเป็นพลังทางสังคม เพื่อร่วมกันผลักดันและเป็นการประสานงานกันใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนและสังคมนั้น ซึ่งจะทำให้การปฏิบัติงานดูแลด้านสวัสดิภาพเด็กและการป้องกันคุ้มครองเด็กให้อยู่ในกรอบและทิศทางที่พึงประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

6. ครูและสถานศึกษาต้องจัดกิจกรรมสันทนาการและกิจกรรมการเรียนรู้ให้เพียงพอ เช่น กิจกรรมกีฬา ดนตรี ทัศนศึกษา หรือ กิจกรรมบันเทิงในทางสร้างสรรค์อื่น ๆ เป็นการเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนได้แสดงออก ได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม การแสดงความคิดเห็น รวมทั้งการจัดนิทรรศการ หรือกิจกรรมการเรียนรู้อื่นๆ จะทำให้เด็กและเยาวชนไม่มีความเครียดกังวล ได้รับการพัฒนาทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

กลุ่มงานพัฒนาพฤตินิสัย มีหน้าที่ความรับผิดชอบตามลักษณะงานที่กำหนด ดังนี้

1. อภิบาลและให้คำปรึกษา แนะนำในการดำเนินชีวิตประจำวันของเด็กและเยาวชน

2. ศึกษา วิเคราะห์พฤติกรรมเด็กและเยาวชน เพื่อประกอบการจำแนกและติดตามประเมินผลการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งจัดทำรายงานผล

3. ปฏิบัติงานเชิงสหวิชาชีพในการกำหนดแผนการบำบัดแก้ไข ฟื้นฟู เป็นรายบุคคลและการดำเนินการตามแผน

4. ควบคุมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กและเยาวชน

5. ส่งเสริมและปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนประพฤติปฏิบัติอยู่ในระเบียบวินัย

6. ปลูกฝังศีลธรรม จริยธรรม วัฒนธรรมอันดีงาม รวมทั้งการรักษาหวงแหน ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เคารพยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และระบบประชาธิปไตย

7. จัดการศึกษาด้านวิชาสามัญและวิชาชีพ และจัดทำแผนการสอน พัฒนาการเรียนการสอนนวัตกรรมทางการศึกษา รวมทั้งการวัดและประเมินผล
8. จัดทำโครงการ กิจกรรมเสริมหลักสูตรและร่วมจัดกิจกรรมนันทนาการ
9. ดำเนินการจัดทำแผนงานรักษาการณ์ในวันหยุดราชการ วันนักขัตฤกษ์ และบริการญาติเยี่ยมให้แก่ผู้ปกครองของเด็กและเยาวชน
10. จัดทำแผนการรักษาความปลอดภัย และเฝ้าระวัง ศึกษาวิเคราะห์พฤติกรรมเด็กและเยาวชนเพื่อพัฒนา ชักซ้อมแผนการรักษาความปลอดภัยอย่างต่อเนื่อง
11. ติดตามประสานงานเกี่ยวกับการศึกษากับหน่วยงานภายในและนอกที่เกี่ยวข้อง
12. ปฏิบัติงานอื่นๆ ที่ได้รับมอบหมาย

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จำเนียร หุณหโสภาค และคณะ (2550) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาปัจจัยที่เป็นสาเหตุของการกระทำความผิดซ้ำในคดียาเสพติด โดยมีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยที่เป็นสาเหตุของการกระทำความผิดซ้ำในคดียาเสพติดและคดีฐานความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด 2) เพื่อหาแนวทางป้องกันปัญหาที่เกิดจากปัจจัยที่เป็นสาเหตุของการกระทำความผิดซ้ำในคดียาเสพติด และคดีฐานความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด 3) เพื่อกำหนดรูปแบบที่ใช้เป็นแนวทางในการป้องกันปัญหาที่เกิดจากการกระทำความผิดซ้ำในคดียาเสพติดการศึกษาแบบผสมผสาน โดยใช้ข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพผู้กระทำความผิดซ้ำในคดียาเสพติดและคดีฐานความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด จำนวน 169 คน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มผู้กระทำความผิดซ้ำในคดียาเสพติดและคดีฐานความผิดอื่นที่เกี่ยวกับยาเสพติด ที่อยู่ระหว่างถูกคุมขัง จำนวน 169 คน 2) กลุ่มผู้กระทำความผิดซ้ำในคดียาเสพติดที่พ้นโทษแล้ว หรืออยู่ระหว่างคุมประพฤติที่อาศัยอยู่ในชุมชน จำนวน 82 คน และ 3) กลุ่มผู้ปฏิบัติงานด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่ 17 จังหวัด จังหวัดละ 8-10 คน โดยศึกษาในพื้นที่ 17 จังหวัด ประกอบด้วย เชียงใหม่ เพชรบูรณ์ นครสวรรค์ พระนครศรีอยุธยา สุพรรณบุรี ราชบุรี นครปฐม ชลบุรี นนทบุรี สมุทรปราการ กรุงเทพฯ นครราชสีมา ขอนแก่น อุบลราชธานี สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช และสงขลา ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบในการป้องกันปัญหาที่เกิดจากการกระทำความผิดซ้ำในคดียาเสพติดจากข้อมูล และการประมวลข้อเสนอของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้เสนอรูปแบบที่ใช้เป็นแนวทางสำหรับการแก้ไขปัญหการกระทำความผิดซ้ำในคดียาเสพติด ดังนี้ 1) รูปแบบแนวทางสำหรับการป้องกันในกลุ่มเด็กและเยาวชน เนื่องจากปัจจัยสำคัญต่อการเข้าสู่ปัญหายาเสพติดของเด็กและเยาวชน คือความอยากรู้อยากลองการชักชวนของกลุ่มเพื่อน ประกอบกับการมีจิตใจไม่เข้มแข็งดังนั้นแนวทางและมาตรการในการป้องกันปัญหา จึงควรมีแผนรณรงค์ประชาสัมพันธ์สร้างจิตสำนึกและความตระหนักต่อภัยของยาเสพติด การจัดกิจกรรมเสริมแรง

ทางบวกให้กับเด็กและเยาวชนและปฏิรูปหลักสูตรการเรียนการสอน 2) รูปแบบแนวทางสำหรับการเตรียมการกลับสู่สังคมของผู้กระทำความผิด โดยจัดให้มีการฝึกอบรมเพื่อสร้างงานสร้างอาชีพภายหลังการพ้นโทษ และการปรับบทบาทขององค์กรส่วนท้องถิ่น 3) รูปแบบด้านนโยบายและกฎหมาย เนื่องจากการกระทำความผิดครั้งแรกได้รับโทษน้อย จึงมีผลทำให้เกิดการกระทำความผิดซ้ำ ดังนั้นควรมีมาตรการและแนวทางสำคัญ คือการปรับปรุงบทลงโทษ และข้อกำหนดในกฎหมาย การบังคับใช้กฎหมาย และการมีมาตรการการลงโทษที่เด็ดขาด 4) รูปแบบด้านการปฏิบัติงานในระดับจังหวัดการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดระดับจังหวัด ขาดความเป็นเอกภาพ ไม่มีหน่วยงานที่เป็นศูนย์กลางการ ประสานงาน บูรณาการ การสั่งงานมาจากหลายหน่วยงาน ดังนั้นรูปแบบแนวทางด้านการปฏิบัติควรจัดตั้งหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบโดยตรงทั้งในระดับจังหวัด และระดับอำเภอการจัดสรรงบประมาณสร้างระบบฐานข้อมูลและแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานการจัดเวทีแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์จากการปฏิบัติงานในพื้นที่

ศุภกานดา สุขศรีวิทย์ (2550) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดในคดีเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษของเด็กและเยาวชน: ศึกษาเฉพาะกรณีเด็กและเยาวชนในเขตกรุงเทพมหานครและ มีวัดอุประสงค์ เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดในคดีเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษของเด็กและเยาวชนในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เด็กและเยาวชนซึ่งศาลตัดสินว่ากระทำความผิดและมีคำสั่งให้ควบคุมตัวในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านกรุณา บ้านมูทิตา บ้านอุเบกขาและผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ซึ่งมีคำพิพากษาให้ลงโทษและถูกคุมขังไว้ในทัณฑสถานวัยหนุ่มกลาง จำนวนทั้งสิ้น 306 ราย ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1) ปัจจัยการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมมีผลต่อการกระทำผิดในคดีเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษของเด็กและเยาวชน 2) ปัจจัยด้านการคบหาสมาคมที่แตกต่างมีผลต่อการกระทำผิดในคดีเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษของเด็กและเยาวชน 3) ปัจจัยความประพฤติดีผลปกติ มีผลต่อการกระทำผิดในคดีเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษของเด็กและเยาวชน 4) ปัจจัยความผูกพันทางสังคมมีผลต่อการกระทำผิดในคดีเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษของเด็กและเยาวชน ซึ่งได้แก่ องค์ประกอบมีส่วนร่วมกับการกิจกรรมที่สังคมยอมรับและองค์ประกอบความเชื่อมั่นในบรรทัดฐานหรือค่านิยม 5) การเลี้ยงดูมีผลต่อการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม ซึ่งได้แก่ การเลี้ยงดูแบบควบคุม ข้อเสนอแนะจากการวิจัย พ่อแม่ควรทำความเข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงของลูกในช่วงวัยต่างๆ เพื่อให้สามารถปรับตัวให้เข้ากับวัยรุ่นได้อย่างเหมาะสมเลี้ยงดูโดยให้ความรัก ความเข้าใจ และอบรมสั่งสอนให้เยาวชนมีคุณธรรม จริยธรรมไม่หวั่นไหวต่อสิ่งชั่วร้ายต่างๆ ในขณะเดียวกันก็ควรดูแล ควบคุมความประพฤติของบุตรด้วย ในส่วนของสถาบันการศึกษาควรมีบทบาทในการอบรมสั่งสอน ให้ความรู้ทั้งทางวิชาการและทักษะการ

ดำเนินชีวิต แนะนำวิธีการเลือกคบเพื่อน และปลูกฝังค่านิยมที่ถูกต้องซึ่งสอดคล้องกับบรรทัดฐานของสังคมให้กับเด็กและเยาวชน

อรรถนะ บูรณธร (2549) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การติดคุกซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติด : ศึกษากรณีเรือนจำจังหวัดภาคใต้ งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษากระบวนการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติด ว่ามีกระบวนการอย่างไร 2) เพื่อศึกษาเงื่อนไขที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติด เป็นวิจัยเชิงใช้ การสัมภาษณ์ระดับลึกจาก ผู้ต้องขังที่ติดคุกซ้ำคดียาเสพติดซึ่งถูกควบคุมตัวอยู่ในเรือนจำ เจ้าหน้าที่เรือนจำและ เจ้าหน้าที่ตำรวจที่เกี่ยวข้องกับคดียาเสพติด รวมทั้งสิ้น 60 คน ผลการศึกษาพบว่า กระบวนการการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติด มีสี่ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนแรก การขยายเครือข่ายยาเสพติดจากในเรือนจำ การติดคุกของผู้ต้องขังจะมีสังคมคุกซึ่งมีการอยู่ร่วมกัน พุดคุยกัน แลกเปลี่ยนเจตคติ ประสบการณ์ จนถึงเครือข่ายของยาเสพติดซึ่งกันและกันว่าผู้ต้องขังออกไปจากเรือนจำ หรือมีการติดต่อกับสังคมภายนอก ทำให้เกิดการสร้างเครือข่าย ขยายเครือข่ายยาเสพติด ซึ่งส่งผลการกระทำผิดซ้ำ ขั้นตอนที่สอง การเข้ากลุ่มหรือสร้างเครือข่ายยาเสพติด ผู้ต้องขังส่วนใหญ่ที่ออกมาจากเรือนจำจะกลับไปหาเพื่อนกลุ่มเดิมที่มีความสัมพันธ์กันจากในคุก หรือเพื่อนที่ได้รับคำแนะนำต่อจากเพื่อนในเรือนจำ มีการพบปะกัน ไว้วางใจกันและชักชวนกันเสพยาเสพติด เมื่อมีการเสพยาเสพติดและต้องการยาเสพติดเพิ่มขึ้น จะเกิด ขั้นตอนที่สาม การสำรวจแหล่งขายยาเสพติด และหาเครือข่าย เมื่อความต้องการยาเสพติดมากขึ้น ต้องการเงินมาเพื่อซื้อยาเสพติดมากขึ้น จะหาแหล่งขายยาเสพติดแหล่งใหม่ และเมื่อต้องการใช้เงินมากขึ้นจึงจำเป็นต้องสั่งยาเสพติดเพิ่มขึ้น และแบ่งขายบางส่วนเกิดการขยายเครือข่ายมากขึ้น และเพื่อสะดวกในการซื้อขายยาเสพติด จำเป็นจะต้องเปลี่ยนแหล่งซื้อแหล่งขายบ่อย ๆ ขั้นตอนสุดท้าย การขายยาเสพติดกับการติดคุกซ้ำ เมื่อผู้ต้องขังตัดสินใจขายยาเสพติดให้กับบุคคลหนึ่งบุคคลใด จำเป็นจะต้องใช้วิธีขายให้กับคนที่รู้จัก และไว้วางใจก่อนแล้วขยายเครือข่ายออกไปเรื่อยๆ โดยอาศัยเพื่อนในกลุ่มหรือจากผู้ที่ส่งยาเสพติดให้ขาย และจะมีการหาแหล่งซื้อแหล่งขายใหม่ที่คิดว่าปลอดภัย โดยทั้งสี่ขั้นตอนจะมีความสัมพันธ์กันและขยายเครือข่ายออกไปเรื่อยๆ จนกระทั่งเกิดการติดคุกซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดอีกโดยการกระทำผิดซ้ำเหล่านี้ มีเงื่อนไขสำคัญที่ทำให้ผู้ต้องขังคดียาเสพติดติดคุกซ้ำ 3 ประการ คือ 1) เงื่อนไขจากผู้ต้องขัง ได้แก่ เงื่อนไขด้านครอบครัว ครอบครัวของผู้กระทำผิดซ้ำส่วนใหญ่เป็นครอบครัวที่มีปัญหา เช่น พ่อแม่ไม่ให้โอกาสลูก พ่อแม่หย่าร้างกัน ไม่มีเวลาดูแลเอาใจใส่บุตร ทำให้บุตรขาดความอบอุ่น คบเพื่อนที่มีความประพฤติไม่ดี หรือติดยาเสพติดและขายยาเสพติด ทำให้เพื่อนชักชวนเข้าไปติดยาเสพติดหรือขายยาเสพติด 2) เงื่อนไขจากสภาพแวดล้อมรอบตัว เช่น ชีวิตความเป็นอยู่ของผู้เสพและผู้ค้ายาเสพติดซึ่งคลุกคลีอยู่กับผู้ที่ติดยาเสพติด ของมีเงินมา และการพนัน ซึ่งทำให้ถูกชักจูง และปรับตัว

ตามสภาพแวดล้อมที่ไม่ดีได้ง่าย 3) เจื่อนไขเครือข่ายตลาดหรือแหล่งซื้อขายยาเสพติด เช่น แหล่งซื้อขายเดิมๆ ที่ผู้ต้องขังเคยซื้อขายและถูกจับกุม และเครือข่ายที่ผู้ต้องขังเคยเสพและซื้อขายยาเสพติดด้วยนั้นเป็นเครือข่ายเดิม เมื่อออกจากคุกและไปเสพ ซื้อ ขายยาเสพติดอีก จึงทำให้ผู้ต้องขังถูกจับกุมอีกครั้งได้ง่าย

เกษรราช จิณะแสน (2541) ได้ทำการวิจัย เรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนที่อยู่ระหว่างถูกคุมประพฤติในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลางวัดอุปประเทศ เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนที่อยู่ระหว่างถูกคุมความประพฤติ ตลอดจนลักษณะการกระทำผิด เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้มาวางแผนและมาตรการในการป้องกันการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนที่อยู่ระหว่างถูกคุมความประพฤติระเบียบวิธีการวิจัย ได้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพมาทำการศึกษากับกลุ่มเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำในระหว่างถูกคุมความประพฤติ ซึ่งเป็นประชากรตัวอย่างจำนวน 10 คน สรุปผลการศึกษาได้ดังนี้ การก้าวไปสู่การกระทำผิด เป็นการศึกษาถึงปัจจัยดึงดูดและปัจจัยผลักดันที่ส่งผลให้เด็กและเยาวชนตัดสินใจกระทำความผิดเป็นครั้งแรก ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยที่สำคัญ คือ ปัจจัยจากสภาพครอบครัว ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ที่พักอาศัย ปัจจัยจากความบกพร่องของโครงสร้างทางสังคม และปัจจัยจากการคบหาสมาคมที่แตกต่าง และอิทธิพลของวัฒนธรรมในกลุ่มเพื่อนปัจจัยเหล่านี้ได้ส่งผลให้เด็กกระทำผิดเป็นครั้งแรก จนกระทั่งถูกจับกุมตัว ดำเนินคดีในชั้นศาล ซึ่งศาลก็ได้ให้โอกาสพวกเขาโดยการให้คุมความประพฤติไว้ ภายหลังจากที่ได้รับการคุมความประพฤติแล้วพบว่า เมื่อกลุ่มประชากรได้กลับไปอยู่ กับครอบครัวที่ผู้ปกครองไม่มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเอง และเด็กได้ไปอยู่ในสภาพแวดล้อมเดิม ประกอบกับการที่พนักงานคุมประพฤติไม่มีเวลาออกไปสอดส่องดูแล ทำให้ พวกเขาหวนกลับไปกระทำผิดซ้ำได้โดยง่าย ซึ่งลักษณะการกระทำผิดซ้ำของพวกเขา เมื่อเปรียบเทียบกับกระทำความผิดในครั้งแรกแล้วพบว่า มีพฤติการณ์คดีที่ร้ายแรงขึ้น เนื่องจากเด็กเริ่มไม่ไตร่ตรองและซ่งน้ำหนักในการตัดสินใจที่จะกระทำความผิด เพราะเห็นผลประโยชน์จากการกระทำผิด และเห็นว่าหากตนกระทำความผิดเจื่อนไขคุมประพฤติก็อาจถูกศาลสั่งฝักอบรมได้ เมื่อพวกเขา ตัดสินใจกระทำความผิดจึงกระทำผิดซ้ำในลักษณะที่รุนแรงขึ้นเพื่อให้คุ้มกับการที่จะถูกศาล สั่งฝักอบรม สำหรับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนที่อยู่ระหว่างถูก คุมความประพฤติ สามารถแบ่งได้ดังนี้ 1) ปัจจัยทางสังคม ได้แก่ ครอบครัว ระดับการศึกษา และการคบเพื่อน 2) ปัจจัยทางจิตวิทยา ได้แก่ แรงปรารถนาภายใน แรงดึงดูดทางสังคม และแรงกดดัน ทางสังคม 3) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ได้แก่ สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว สิ่งแวดล้อมบริเวณ ที่พักอาศัย 4) ปัจจัยจากการปฏิบัติงานของพนักงานคุมประพฤติ ได้แก่ การปฏิบัติงานของพนักงาน คุมประพฤติฝ่ายประมวลข้อเท็จจริงคดีอาญา และฝ่ายควบคุมและสอดส่อง

5) ปัจจัยอื่นๆ ได้แก่ การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการรายงานตัวไม่ชัดเจน เด็กเกิดการเรียนรู้ถึงวิธีการเอาตัวรอด โดยอาศัยความบกพร่องของกระบวนการยุติธรรม

กิตติคุณ บัวรุ่ง (2547) ได้ทำการศึกษาเรื่องการรับรู้ยาเสพติดกับอาชญากรรมยาเสพติด คนติดยาเสพติด การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีวิจัยทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างประชาชนที่อยู่ในจังหวัดนครปฐม จำนวน 300 ราย และจากการสัมภาษณ์ประชาชนในจังหวัดนครปฐม 10 ราย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการยอมรับผู้กระทำผิดติดยาเสพติดของคนในสังคมและเพื่อศึกษาสาเหตุการยอมรับและไม่ยอมรับผู้กระทำผิดติดยาเสพติดเข้าอยู่ร่วมในสังคม ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ พบว่าผู้กระทำผิดติดยาเสพติดเพศหญิงได้รับการยอมรับมากกว่าผู้กระทำผิดติดยาเสพติดเพศชาย ผู้กระทำผิดติดยาเสพติดที่เป็นเด็กและเยาวชนได้รับการยอมรับมากกว่าผู้กระทำผิดติดยาเสพติดที่เป็นผู้ใหญ่ ผู้กระทำผิดติดยาเสพติดฐานความผิดเสพติดได้รับการยอมรับมากกว่าผู้กระทำผิดติดยาเสพติดฐานความผิดอื่น ผู้กระทำผิดติดยาเสพติดครั้งแรกได้รับการยอมรับมากกว่าผู้กระทำผิดซ้ำติดยาเสพติด ผู้กระทำผิดติดยาเสพติดที่ได้รับการแก้ไขฟื้นฟูได้รับการยอมรับมากกว่าผู้กระทำผิดติดยาเสพติดที่ไม่เคยเข้ารับการแก้ไขฟื้นฟู นโยบายของรัฐ/กฎหมายที่เปลี่ยนแปลงไปมีผลต่อการยอมรับผู้กระทำผิดติดยาเสพติดของคนในสังคม และคนที่เคยมีประสบการณ์เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ให้การยอมรับผู้กระทำผิดติดยาเสพติดมากกว่าคนที่ไม่เคยเกี่ยวข้องกับยาเสพติด พฤติกรรมที่แสดงออก คนในสังคม ยังคงให้การยอมรับต่อผู้กระทำผิดติดยาเสพติดไม่ว่าจะเป็นการให้เกียรติ ให้ความช่วยเหลือ พுகุญได้ ไม่แสดงท่าทีรังเกียจ เป็นต้น และระดับของการยอมรับผู้กระทำผิดติดยาเสพติด สามารถที่จะอยู่ร่วมกับคนในสังคมได้ทุกระดับ เช่น อยู่ร่วมในสังคม ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม ทำงานเกษตรกรรม เป็นเพื่อนเรียน เป็นเพื่อนบ้าน มีเพียงระดับของการเป็นเพื่อนสนิทและการเป็นคนรัก ในสังคมยังใช้ความระมัดระวังมากในการให้การยอมรับ เนื่องจากมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดค่อนข้างมาก

นุชนาถ ศรีเผด็จ และคณะ (2550) ได้ทำการศึกษาเรื่องการป้องกัน ควบคุม แก้ไขฟื้นฟู การกระทำผิดซ้ำ ยาเสพติด ผู้ต้องขัง กรมราชทัณฑ์ ผลการศึกษาแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ เชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ -เชิงปริมาณพบว่า ผู้ต้องขังส่วนใหญ่ได้กระทำผิดซ้ำเป็นครั้งที่ 2 โดยปัจจัยด้านสังคม มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำในระดับมาก ส่วนด้านครอบครัว เศรษฐกิจ สภาพแวดล้อม การลงโทษและการแก้ไขฟื้นฟูมีผลต่อการกระทำผิดซ้ำในระดับปานกลาง การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวกับอายุเมื่อกระทำความผิดครั้งแรก ระยะเวลาที่ต้องโทษครั้งแรก การประกอบอาชีพก่อนต้องโทษ มีผลต่อการกระทำซ้ำของผู้ต้องขัง-เชิงคุณภาพพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดใน 2 ลักษณะ คือ 1) ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดครั้งแรก ได้แก่ ความตึกะนอง การอยากรู้ อยากเห็น เพื่อน ความกดดันจากครอบครัว ความจำเป็นด้านอาชีพและปากท้อง ปัจจัย

ด้านสิ่งแวดล้อม 2) ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำในครั้งที่ 2 และ 3 คือ ความอ่อนแอทางจิตใจ การกลับสู่สิ่งแวดล้อมเดิม เรื่องเงินและการอยู่รอด การลงโทษครั้งแรกไม่รุนแรง ทำให้ไม่กลัวการกระทำผิดอีก ปัญหาและข้อจำกัดในการป้องกันและแก้ไขมิให้ผู้ต้องขังกระทำผิดซ้ำในคดีอาชญากรรมพบว่า 1) กระบวนการบำบัดฟื้นฟูด้วยโปรแกรมต่างๆ เช่น ด้านการ ศึกษา อบรมจริยธรรม อบรมวิชาชีพต่างๆ ไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ต้องขังและบริบททางสังคมเศรษฐกิจอย่างแท้จริง 2) เจ้าหน้าที่เรือนจำไม่สามารถดำเนินการควบคุมแก้ไข ฟื้นฟูพฤติกรรมและให้สวัสดิการต่างๆ แก่ผู้ต้องขังอย่างมีประสิทธิภาพ ขอบประมาณจำกัด 3) กระบวนการติดตาม ดูแลพฤติกรรมหลังปล่อยผู้ต้องขังแล้วเป็นไปได้ยาก 4) สังคมโดยรวมมีความเสื่อมโทรมอ่อนแอ ทั้งระบบการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ข้อเสนอแนะ แนวทางในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด ผู้ต้องขังวัยหนุ่ม-สาว 1) สร้างและพัฒนาให้เกิดระบบ/โครงการ/กิจกรรม ที่เสริมสร้างความเข้มแข็งภายในจิตใจแก่ผู้ต้องขังที่มีประสิทธิภาพ 2) ปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบำบัดฟื้นฟูผู้ต้องขังบนพื้นฐานความเป็นจริง รวมทั้งสร้างโปรแกรมที่เฉพาะเจาะจงในการแก้ปัญหการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง 3) สร้างและพัฒนาระบบที่ช่วยให้มีการประทับประคองผู้ต้องขังที่เพิ่งพ้นโทษ 4) การให้ความสำคัญกับการถอดบทเรียนการทำงานที่มีผลงานโดดเด่นในการสร้างระบบกลไกที่สามารถป้องกันและแก้ไขปัญหายาอย่างเป็นรูปธรรมในฐานะนวัตกรรมใหม่

2.8 กรอบแนวคิดการวิจัย

